

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 26 (2001) 1988 BIRŽELIS-JUNE 28

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Aštuntoji lietuvių tautinių šokių šventė

KAZYS MILERIS

Lietuvių išeivių gyvenime kiekvienieri metai yra atžymi kokia nors ypatinga šventė bei sukaktim. Pernai iškilmingai atšventėme Lietuvos krikščionybės 600 metų sukaktį. Taip pat turėjome ir LJS kongresą Australijoje. Dar prisimename ir daugel kitų neseniai su didesnę ar mažesnę iškilmingumą atšventę mūsų tautai svarbių įvykių. 1988-tieji yra mūsų Lietuvos valstybės atkūrimo sukaktuviniai, ir šiuos metus mes atžymime trim svarbiais renginiais – kultūros kongresu, PLB seimu ir tautinių šokių švente. Tie visi renginiai įvyksta Kanadoje. Jų visų užduotis ir tikslai mums yra labai reikšmingi. Laisvojo pasaulio liet. tautinių šokių šventė išsiskiria iš kitų renginių savo mase ir gausumu. Čia jau kalbama tūkstantiniais skaičiais. Tautinių šokių šventė yra mūsų lietuviškojo jaunimo šventė. Tai bus masinis jaunų lietuvių subūrimas į vieną vietą.

Nė viena mūsų tautos kultūrinė apraška taip nepritaupo lietuvių išeivio gyvenime kaip mūsų tautiniai šokiai. Tautinis šokis ypatingai išsibūjojo po karinę imigrantų kartą. Tam mes turėjome čia ir iš Lietuvos geriausių tautinių šokių instruktorius. Prie to prisidėjo ir mūsų tėvų norai su tautiniais šokiais išlaikyti savąjį prieauklį lietuvių jaunimo rateliuose. Bet kad mūsų tautinių šokių junginiai taip galėjo išaugti ir išpopuliarėti, tas jaunimas turėjo pamėgti mūsų tautinį šokį. Jau ir nuo seniau, o ypač nuo Vokietijos stovyklinio gyvenimo laikų, mes pastebėjome, kad kiti labai gėrėsi mūsų tautiniu drabužiu ir tautiniu šoku. Jei senovėje lietuvių šoko tautinius šokius tik patys save linksmindami, tai mes tautinį šokį užkėlėme į sceną ir padarėme savo reprezentaciniu dalyku. Pasirodo, tautinis šokis yra labai geras kiekvienos tautos charakterio išreiškėjas. Meniškaip apipavidalintas jis ryškiausiai kalba apie tautybę.

Tas pats tautinis šokis daro vieną įspūdį, šokant kelioms poroms scenoje, ir kitą, kada jį atlieka margaspalvių šokėjų pynės plačioje arenoje. Čia jau pasidaro festivalis, mūsų šokių šventės, kurių taip visada laukia šokėjai ir mūsų publika. Šitoks renginys jau turi savo šventiskumą, daug paki-

VIII laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventės rengėjų komitetas. Sėdi iš kairės: meno vadovė RITA KARASIEJENĖ, vicepirm. GENOVAITE BREICHMANIENĖ, pirm. dr. VAIDOTAS KVEDARAS, nakvynių reikalų vadovė – VIDA VERBICKIENĖ, meno – JUOZAS KARASIEJUS, stovi: banketo rei-

kalų vadovas BERNARDAS MACYS, leidinio – ČESLOVAS SENKEVIČIUS, spaudos – KAZYS MILERIS, finansų – JUOZAS KRISTOLAITIS, tautodailės parodos – ELVYRA BAJORAITIENĖ, sekr. JERONIMAS PLEINYS, renginių vadovas JUOZAS BAJORAITIS, techninių darbų – KAZYS DEKSNYS

Dvasiškių pokalbis su sovietų vadovais

Trečią kartą sovietų okupuotoje Lietuvoje įvyko valdžios atstovų susitikimas su vyskupais

lios nuotaikos ir jaunatviško džiaugsmo. Ilgai repetavęs suvažiuoja jaunimas parodyti savo meninių sugebėjimų, pamatyti kitų, susitikti ir susipažinti. Nuo vaikystės dienų į šokėjų eiles įsijungusiam jaunam žmogui ligi subrendimo tenka dalyvauti bent keliose tokiose tautinių šokių šventėse, ir jos jį paženklinia lietuvišku antspaudu, kuris išlieka jam visą gyvenimą. Šokių rateliuose prisilaiko daug nuo lietuviškos veiklos galinčio atkurti jaunimo. Tai parodo vis didėjantis šokėjų veteranų skaičius mūsų tautinių šokių šventėse. Tautinis šokis neabejotinai yra sėkminga lietuviškojo ugdymo priemonė.

Ši šventė yra ruošiamą su tautinio išpareigojimo nuotaika ir su laisvės Lietuvai kovos dvasia. Šventė bus išeivijos lietuvių solidarumo, mūsų kultūros ir lietuviškos manifestacija. Su šia švente mes išeiname ir į plačiąją krašto visuomenę. Lietuvos ir lietuvių vardas bus čia visur minimas ir skaitomas. Šventės pasisekimo garas pasieks ir okupuotą mūsų kraštą. Jie ten irgi panašias šventes ruošia. Tačiau jos ten skiriasi nuo mūsų tuo, kad jie ten šoka nelaisvame krašte, bet savo tėvynėje, o mes čia laisvame krašte, tik be savo tėvynės. Tautinių šokių šventė yra jaunimo šventė, bet ji taip pat yra ir visų mūsų. Ją ruošia ir finansuoja vyresnieji, globojant Kanados ir JAV Lietuvių Bendruomenėms. Šventės komiteto kelerį metų ruošs darbai užsibaigs liepos 3 dieną. Tad rengėjai linki, kad šita VIII laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventė praeitų didžiojo mūsų tautinio pakilimo ir pasididžiavimo dvasioje ir kad tai liktų paskatinimas kitiems ir toliau tęsti tautinių šokių švenčių ruošimo tradiciją.

Dvasiškių pasisakymai

“Pagaliau klausimų forma, kurią vėliau laikraščiai pavadinę “atviru pasikeitimu nuomonėmis”, buvo leista kalbėti vyskupams bei dekanams.

Pirmas kalbėjo Lazdijų dekanas V. JALINSKAS, jis išskėlė valdžios nepraleistų ir kunigų seminariją jaunųjų klausimą. Ar nebūtų galima kandidatų į seminariją klausimą spręsti be RRT igaliojimo įstaigos įsikišimo? – pasiteiravo kun. V. JALINSKAS. L. ŠEPETYS užsiminė, kad dar daug biurokratiškumo yra drg. P. ANILIONIO įstaigoje. Tuo tarpu P. ANILIONIS reagavo replikuodamas, kad kitaip negalima, nes net ir tikrinant,

Štai ką rašo apie tai “LKB kronika” 75 nr. “Ko valdžia pageidautų iš Katalikų Bažnyčios? Pirmiausia, – kreipėsi į susirinkusius L. ŠEPETYS, – vengti konfrontacijos Bažnyčios ir valstybės santykiuose, labiau remti Tautos fondą. Nurodė, kad liūdniausia padėtis šiuo klausimu yra Kaišiadorių ir Telšių vyskupijose, geriausia – Vilniaus arkivyskupijoje, bet ir ją lenkia Vilniaus pravoslavai. Reikėtų didesnių įnašų į Kultūros ir naujai įsteigtą Vaikų fondus.

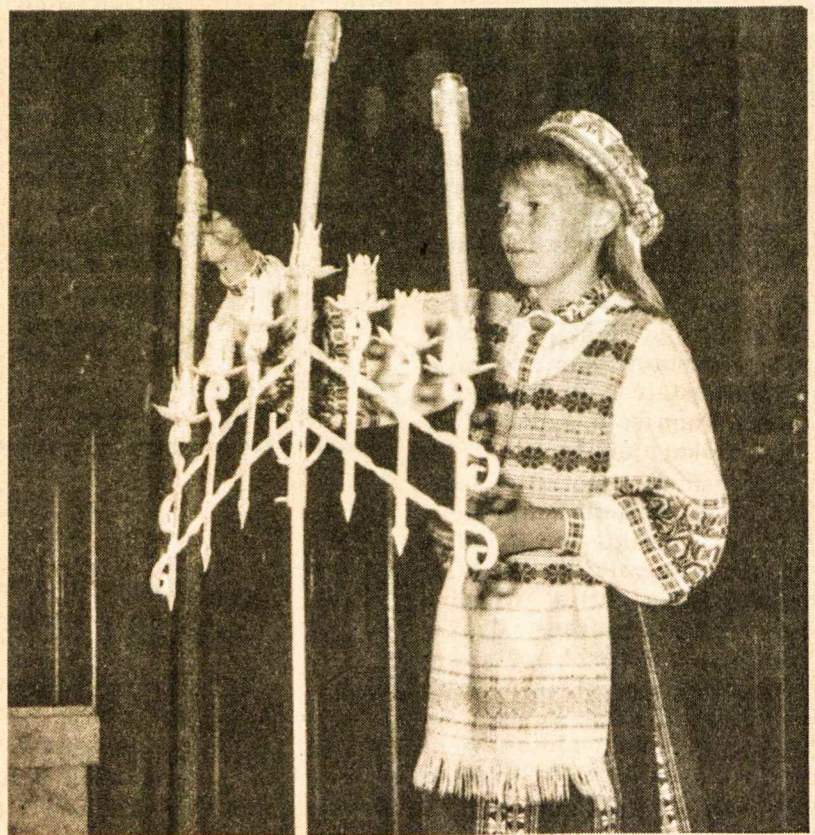
Pasak jos, sovietinės valdžios atstovų susitikimas su vyskupais ir dekanais įvyko 1987 m. rugsėjo 17 d. Aukščiausioje taryboje Vilniuje. Kalbėjo AT prezidento pirm. R. Songaila, kompartijos centro komiteto sekr. L. Šepetys. Pastarasis daugiausia kritikavo aktyvius religinius veikėjus ir kvietė vengti konfrontacijos.

Štai ką rašo apie tai “LKB kronika” 75 nr. “Ko valdžia pageidautų iš Katalikų Bažnyčios? Pirmiausia, – kreipėsi į susirinkusius L. ŠEPETYS, – vengti konfrontacijos Bažnyčios ir valstybės santykiuose, labiau remti Tautos fondą. Nurodė, kad liūdniausia padėtis šiuo klausimu yra Kaišiadorių ir Telšių vyskupijose, geriausia – Vilniaus arkivyskupijoje, bet ir ją lenkia Vilniaus pravoslavai. Reikėtų didesnių įnašų į Kultūros ir naujai įsteigtą Vaikų fondus.

Savo kalboje L. ŠEPETYS pažadėjo, kad Religinių susivienijimų nuostatai ateityje gal bus pakeisti demokratiškesniais; bus grąžinta Klaipėdos Taikos Karalienės bažnyčia, leista rekonstruoti kai kurias kitas bažnyčias; ligo-ninose kunigams leidžiama ap-tarnauti sunkiai sergančius ligonius, o paskutinio metu kunigai nebūdžiami ir už vaikų patarnavimą Mišiose, jų dalyvavimą procesijose. Taigi, pasikeitimų, ir laisvių “begalės”. Kaip visada ir visur L. ŠEPETYS nepamiršo išvardinti to viso gero, kurį valstybė duoda Bažnyčiai, pradedant leidimu išsispausdinti limituotą kiekį maldaknygių, baigiant vyskupijos duotoms paskyroms automobiliams”.

Tauragės dekanas kun. PU-ZARAS paklausė, kodėl negalima prie bažnyčių steigti blaivybės brolių. Atsakė, kad tai būtų blaivybės darbo suskal-dymas, todėl ir neleistina.

Gana plačiai pasisakė Sal-dutiškio dekanas Z. NAVI-KAS. Jis pastebėjo, kad šis, kaip ir kiti panašaus pobū-džio susitikimai – monologinio tipo: iš esmės juose nesido-mima dalyvių nuomonėmis ir pageidavimais, kad praneši-me ir vėl minėti Religinių su-sivienijimų nuostatai niekais paverčia konstitucijos garan-tuotą sąžinės laisvę, kad jų laikytis neįmanoma, nenusi-žengiant kunigiškai sąžinei, kad atėjo laikas tuos nuos-tatus peržiūrėti iš pozicijų, ku-rios atitiktų visų piliečių, ta-me tarpe ir tikinčiųjų, lygia-teisiškumą; kad neleistų spau-dai grubiai ir suktai išgalvo-tais kaltinimais užspulpti tikė-jimą, šmeižti kunigus ir tiki-nčiuosius, kaip pvz. nurodė “Ta-rybinėje moteryje” išspausdin-tą ir liūdnei pagarsėjusį V. BALKEVIČIAUS straipsnį apie Dievo Motiną Mariją, JURGI-NIO ir LAURAIČIO – apie šv. Kazimierą bei palaimintąjį Jurgį MATULAITį, išpuolius “Tarybinėje moteryje” prieš Deltuvos parapijos kleboną (Nukelta į 2-rą psl.)

Toronto šv. Povilo anglikonų šventovėje per ekumenines sibirinių tremimų minėjimo pamaldas LINUTĖ PAULIONYTĖ uždega vieną iš trijų žvakių, simbolizuojančių tris Baltijos kraštus

Nuotr. St. Dabkaus

Pasaulio įvykiai

PASAULIO DĖMESYS NUKRYPO Į XIX-JĄ SOVIETINĖS kompartijos konferenciją Maskvoje birželio 28 d. Paskutinioji tokia visų kompartijos narių atstovų konferencija įvyko 1941 m. Tad XVIII-ją konferenciją nuo XIX-sios skiria tikrai ilgas net 47-rių metų laikotarpis. M. Gorbačiovo iniciatyva šaukiama konferenciją kompartijos centro komitetas patvirtino gegužės 23 d. kaip politinės sistemos pertvarkymą. Praktiškai tai liečia dabartinio kompartijos vado M. Gorbačiovo pradėtų reformų pri-pažinimą arba atmetimą, papildymą ir pataisų įvedimą. Par-tiečiai išrinko ir Kremlin nusiuntė apie 5.000 savo atstovų. Pati konferencijos eiga tebėra neaiški. Žinoma tik tiek, kad įvadinį pranešimą padaręs pats M. Gorbačiovas. Atstovai nusivežė daug

juos išrinkusių kompartijos narių pasiūlymų, bet nežino-ma, ar bus leistos išsamesnės diskusijos, ar galbūt teks pa-sitenkinti tik M. Gorbačiovo minčių patvirtinimu. Spau-doje buvo pranešimų, kad į at-stovų eiles pateko M. Gorbačiovo reformų priešu, kad ne visi yra reformų šalininkai. Spėjama, kad tokiu būdu tiki-masi pristabdyti kai kurių atstovų per didelius reikala-vimus, susilpninančius kom-partijos galią, kurios nenori prarasti senieji biurokratai.

Tautybių problemos

Konferencijoje, atrodo, iš-kils pastaruoju metu labai įsitempusios tautybių pro-blemos. Armėnų daugumą tu-rinti autonominė Kalnų Kara-bacho sritis, oficialiai prijungta prie Azerbaidžano, prieš pat konferenciją savo taryboje priėmė nutarimą prisi-jungti prie Armėnijos. Kal-nų Karabacho net visuotiniu streiku reikalavo ir Armėni-jos respublika, kurios ligšio-linės pastangos buvo nesėk-mingos. Įtampa tarp Armėnijos ir Azerbaidžano dėl Kalnų Kara-bacho srities buvo mėginta pašalinti kompartijos vadų pakeitimu abiejose respubliko-se. Tautiškoumo apraiškos vis labiau prasiveržia Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Esti-joje taip pat teko pakeisti kom-partijos vadą, bet tautinės nuotaikos nebuvo nuslopintos. Taline 32 Estijos atstovus į kompartijos konferenciją išly-dėjo 100.000 minia. Spauda praneša, kad Estijoje ir Latvijoje yra sudaryti specialūs komi-tetai, svarstantys gyventojų reikalavimus. Esą norima pil-nos ekonominės savivaldos ir bent dalinės nepriklausomy-bės su savomis pilietybėmis federaciniuose Sovietų Są-jungos rėmuose. Estijos ir Lat-vijos pilietybių susigrąžini-mu, matyt, norima suvaržyti per didelį rusų bei kitų tau-tų antplūdį, nešantį demogra-finę krizę. “Tiesa” praneša, kad panašūs komitetai, svars-tantys pasiūlymus, yra suda-ryti ir prie Lietuvos kompar-tijos centro komiteto bei kitų institucijų. Svarstoma gali-

Pasmerkė sutartį

Kompartijos oficialus “Prav-da” paskelbė ilgoką ištrauką naujos Stalino biografijos, ku-rią parašė gen. D. Volkogono-vas. Ištrauka griežtai pasmer-kia Molotovo-Ribbentropo draugiškumo sutartį, pasirašy-tą 1939 m. rugsėjo 28 d., kai jau buvo sutriuškinta Lenkija. Ta sutartimi nustatomos sienos tarp nacių Trečiojo Reicho ir Sovietų Sąjungos, slapto papil-du Lietuva atiduodama Sovie-tų Sąjungos įtakai. Pasak gen. D. Volkogonovo, draugišku-mo sutarties pasirašymas bu-vo didelė Stalino klaida. Esą pilnai pakako 1939 m. rugpjū-čio 23 d. Molotovo ir Ribben-tropo pasirašytos nepuolimo sutarties. Draugiškumo sutar-tis su A. Hitleriu sukrėtė ideo-loginius komunizmo pamatus. Gen. D. Volkogonovas stebisi, kaip J. Stalinas su V. Molotovu galėjo siekti absurdiško drau-giškumo su naciais; atsisaky-damas komunistinių principų. Nepuolimo sutarties pasira-šymas esąs suprantamas, nes Sovietų Sąjunga tada nebuvo pasiruošusi pasipriešinti Vo-kietijai. Iš draugiškumo sutar-ties nebuvo susilaukta juo-kios naudos. Gen. D. Volkogo-novas paliečia ir kitas J. Sta-lino klaidas, ypač karininkų teismus, Raudonąją armiją pa-likusius be geriausių vadų. Istorikai taipgi daro išvadą, kad oficialiai paskelbtas ka-re su vokiečiais žuvusių 20 mi-lijonų Sovietų Sąjungos karių ir gyventojų skaičius esą per mažas. Iš tikrųjų geriausi atveju žuvo net 27 milijonai – šeštadalis visų anuometinių Sovietų Sąjungos gyventojų. Galimas dalykas, Ribbentropo-Molotovo draugiškumo sutar-ties pasmerkimu “Pravda” bando nutildyti baltiečius, vis griežčiau reikalaujančius šią sutartį paskelbti negalio-jančia.

(Nukelta į 8-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Vadų posėdžiai Toronte

XIV-ji ekonominė Vakarų pa-saulio vadų konferencija To-ronte, be šeimininku tapusio Kanados ministerio pirm. B. Mulronio, svečiais susilaukė: JAV prez. R. Reagano, Prancūzijos prez. F. Mitterrando, V. Vokietijos kanclerio H. Kohlio, Britanijos premjerės M. That-cher, Italijos premjero L. Ci-riaco de Mitos, Japonijos prem-jero N. Takešitos ir Europos ekonominės bendruomenės pirm. J. Delorso. Oficialiai kalbama tik apie septynių valstybių vadus, nors konferen-cijoje dalyvavo ir didelį svorį tu-rinčios Europos ekonominės bendruomenės pirm. J. Delors.

Kasmet rengiamos ekonomi-nės vadų konferencijos buvo pradėtos 1975 m. Prancūzijos Rambouillet vietovėje anuo-metinio Prancūzijos prez. G. d'Estaingo, JAV prez. G. For-do, V. Vokietijos kanclerio H. Schmidto, Britanijos premjero H. Wilsono, Italijos premjero A. Moro ir Japonijos premjero T. Mikio. Pradinį šešetuką septynetuku paverė Kanados mi-nisterio pirm. P. E. Trudeau įsijungimas 1976 m. konferen-cijon Puerto Rike. Atskiras Va-karų pasaulio vadų konferen-cijas atnešė beviltiškas Jung-tinių Tautų susiskaldymas, (Nukelta į 8-tą psl.)

Šiame numeryje:

Aštuntoji lietuvių tautinių šokių šventė

Ji vyks tautinio išpareigojimo nuotaikoje ir laisvės kovos dvasioje

Dvasiškių pokalbis su sovietų vadovais

Lietuvos vyskupai susitiko su sovietų valdžios atstovais

Naikinamos kultūros bei meno vertybės Lietuvoje

Restauruotojai nežino Lietuvos architektūros istorijos

Sunku sulaikyti naują judėjimą

Varžybas sovietų ūkyje nesuderintos su komunistine doktrina

Plyšiai geležinėje uždangoje

Per anksti džiaugtis pasikeitimais Sovietų Sąjungoje

Lenkai okupuotoje Lietuvoje

Lietuviams savame krašte kartais tenka kovoti už savo kalbą

Lietuva jam buvo tėvynė

Žydų kilmės I. Kaplanas nuoširdžiai rūpinosi gimtuoju kraštu

Pradėta lietuvių muziejaus statyba

Reikalinga pagalba visų Kanados lietuvių

Lietuviškas kryžius Brazilijoje

Jis buvo pašventintas garsioje Marijos šventovėje

Dr. Jono Griniaus asmuo

Apie rašytoją, kritiką, visuomenininką rašo Vincas Natkevičius

TEVIŠKOS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, mėmė – \$25, garbės – \$30 (Amerikoje – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškos žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.

Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.

US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškos žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.

CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Dvasiškių pokalbis...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kun. Eugenijų BARTULI bei rajoniniame laikraštyje prieš jį patį.

Kun. Z. NAVICKAS bandė sužinoti, koku konkrečiu įstatymu ar nuostata remiantis buvo Saugumo pagrobti ir terorizuoti kun. Rokas PUZONAS, Robertas GRIGAS bei Nijolė SADŪNAITĖ, reikalaavo, kad pagaliau liautųsi nepagrįsti priekaištai ir užpudinėjimai vyskupams, kaip šių metų Šiluvos atleiduose rajono vykdomojo komiteto pavaduotoja su RRT įgaliojimo įstaigos inspektoriumi kitų kunigų ir patarnautojų akivaizdoje užspūlė išeinanti laikyti pamaldas vyskupą V. SLADKEVIČIŲ su grasinimais: "Jei nesutvarkys kun. R. PUZONO, reikią vyskupijai pajieškoti kito šeimininko".

Apart išsisukinėjimo, į šiuos klausimus atsakyta nebuvo. Esą nuostatai, valdžios vadovų supratimu, geri, gal būsia dar pagerinti; apie kokį nors tikinčiųjų ar kunigų terorizavimą nieko negirdėjo ir tuo netiki, esą, vežioti per naktį kunigą ir kitus asmenis aukštesni pareigūnai duoti nurodymo tikrai negalėjo; pažadėjo, kad Deltuvos atvejį jie dar bandys tirti, o apskritai, kuo nusikalto kun. E. BARTULIS, L. ŠEPTYTYS nežina. (Spaudoje buvo nurodyta, kad kun. Z. NAVICKAS susitikime "pakartojė perdėm melagingus radijo "balsų" pasakojimus apie neva brutali valdžios elgesį su kai kuriais ekstremistiškai besielgiantiais dvasininkais ir bendruomenių nariais".)

Milijoninis Kanados lietuvių fondas

Neseniai "Tėviškos žiburiuose" buvo išspausdintas nekrologas apie a.a. inž. Leopoldą Balsį. A.a. Leopoldas buvo ne tik geras savo srities specialistas, bet kartu ir taurus lietuvis, gerbęs savo lietuvišką prigimtį, ir mylėjęs savo tautą. Jis jautėsi daug ką gavęs iš savo tėvų krašto – lietuvišką prigimtį, mokslą, meilę Lietuvai, ir todėl savo testamente viso to nepamiršo. Tarp gausių aukų įvairioms lietuviškomis organizacijoms didžiausią auką paliko Kanados lietuvių fondui, įsteigdamas Leopoldo ir Vandos Balsių vardo stipendiją remti studijuojančius lituanistinius mokslus.

Šiomis dienomis Kanados lietuvių fondas gavo iš testa-

("Gimtas kraštas", 1987 m. spalio 7-14 d.).

Klausimas pakibo ore, kai Skuodo dekanas kun. P. PALŠIS pasidomėjo, kodėl valdžia delsia užregistruoti Klaipėdos bažnytinį komitetą, kuris pagaliau galėtų perimti gražinamą bažnyčią ir pradėti remonto darbus. Tiesa, buvo bandyta aiškinti, kad viskas susitvarkysia kažkaip savaime, bet kaip – taip ir liko neaišku.

Panevėžio dekanas kun. J. ANTANAVIČIUS ragino liautis Saugumui varginti kandidatus į seminariją, neversti klierikus veidmainiauti ir privirsti išgyti imunitetą prieš bet kokį autoritetą. Kun. J. ANTANAVIČIUS nurodė eile konkrečių atvejų, kaip persekiojami ir dvasiškai traumuojami tikinčiųjų tėvų vaikai, kad jie, mokytojų įbauginti, bijo užteiti net į šventorių. "Nėra reikalo moksleiviams lankytis bažnyčios šventoriuje", – atsakė valdžios atstovas, o dėl viso kito – kalti patys kunigai, klierikai ir seminarijos vadovybė.

Įprastinis "smegenų praplovimas", atrodo, tuo turėjo ir baigtis, bet, deja, ... šaliai persitvarkant, vien "praplovimo" nepasitenkinta. Neuzilgo respublikiniuose laikraščiuose – "Tiesa", rugsejo 18 d., "Gimtas kraštas", spalio 7-14 d., kiek vėliau ir "Vaslių laikraštys" – pasirodė aptariantys minėtą susitikimą straipsniai ir žinutės, aišku, su atitinkamais nutylėjimais, pagrįžiniais ir net grubiais iškraipymais." Inf.

mento vykdytojo dr. Aro Balsio, velionies sūnaus, \$100,000 čekį, ir tuo būdu fondo neliečiamas kapitalas pasiekė ir perviršijo \$1,000,000.

Kanados lietuvių fondas dėkoja dr. Aroi už tokį greitą pinigų prisuntimą ir kartu lieka dėkingas a.a. Leopoldui Balsiui, už tokį dosnų palikimą. Gautomis palūkanomis galėsime remti lietuviybės išlaikymo darbą ir ilgai prisiminti velionį ir jo meilę viskam, kas lietuviška.

Dr. S. Čepas,
Kanados Lietuvių fondo
įžidininkas

Metinė "TEVIŠKOS ŽIBURIŲ" prenumerata nuo 1988 m. sausio 1 d. – 22 doleriai, (naujam skaitytojui – \$18), mėmė prenumerata – \$25, garbės – \$30. Prenumerata JAV-se – amerikietiškais doleriais.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tikslai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

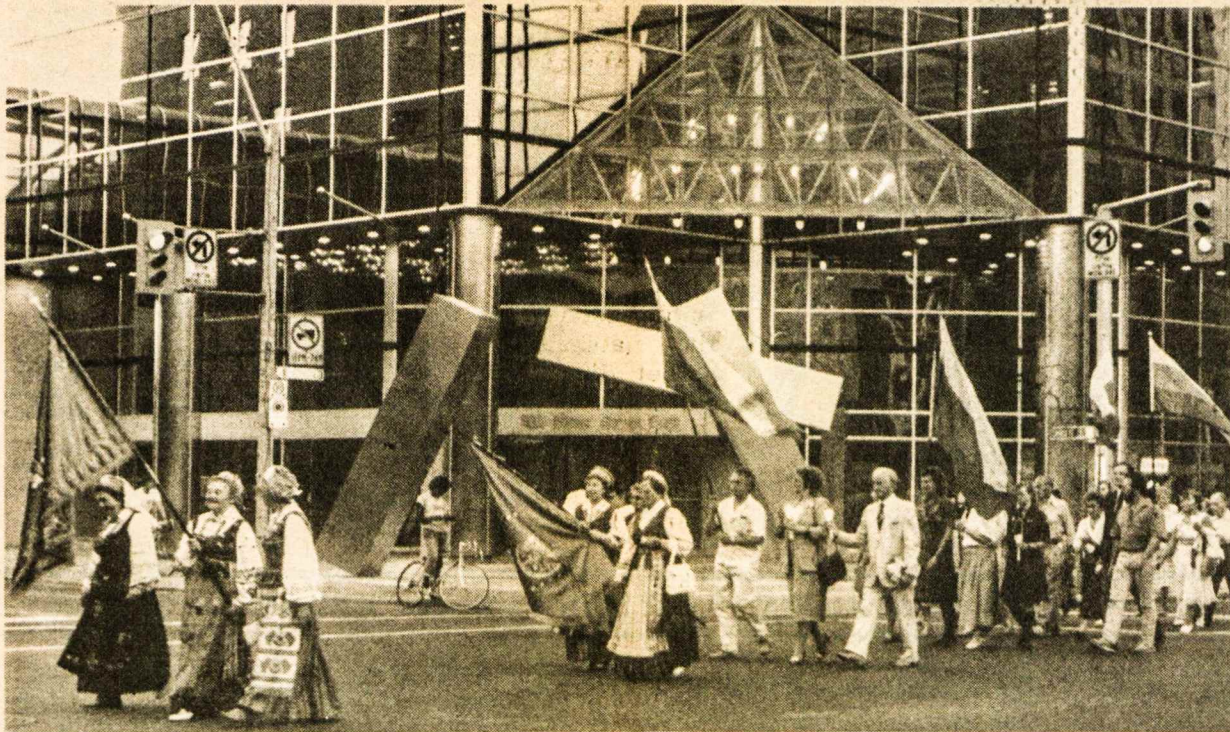
Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos – lietuvių bei išeivijai!"**

Pirmųjų sibirinių tremimų minėjimas, organizuotas Kanados baltiečių federacijos birželio 14 d. Toronte. Dalyviai su vėliavomis ir degančiomis žvakutėmis žygiuoja į rotušės aikštę

Nuotr. St. Dabkaus

Naikinamos kultūros bei meno vertybės Lietuvoje

Pokario metais sunaikinta, sužalota bei išvogta daug meno kūrinių Vilniuje, Trakuose ir kitose vietovėse. Dalis kūrinių išgabenta Lenkijon ir kitur. Reikalinga skubi apsauga ir nauja iniciatyva kultūrinių vertybių srityje

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

21. Mūsų architektai restauratoriai stokoja žinių ne tik iš Lietuvos architektūros istorijos, bet ir iš pastatų restauravimo technologijos. Pati pirmoji pastato konservavimo priemonė – užkirsti kelią grunto vandenims bei drėgmei ir pastato pamatus ir mūro sienas. Per visą pokarinį Lietuvoje laikotarpį iš visų restauruotų pastatų nė vienas jų nesulaukė tokios pagalbos. Po restauravimo paminklo sienomis ir toliau drėgmė kilo viršūn, dengėsi druskų šašais ir ardė tinką. Tik po trejų metų nuo restauruotų universiteto bei katedros sienų nukrito tinkas. Paminklų konservavimo institute formaliai buvo organizuota kapiliarinei drėgmei ir mūsų sienas izoliavimo mokslinė laboratorija, kuri iš esmės nieko nenuveikė nei teorijoje, nei juo labiau praktikoje. O atlyginimas laboratorijos vedėjui buvo mokamas.

22. Dar pora restauravimo pavyzdžių kitose Lietuvos vietose. Trakų salos pilies restauravimas pradėtas dar prieš karą. Jam netalkino nė vienas istorikas, nė gynybinės architektūros specialistas. Šiame darbe rimtų klaidų yra padaręs lenkų architektas J. Borovskis, o vėliau čia dirbę tarybiniai architektai nepataisė jo klaidų, jas toliau įteisino. Mažmožis – ir architektai, ir archeologai pametė vieną priešpilio bokštą, kurį rodo buvus XVII ir XVIII a. ikonografiniai dokumentai.

Antras nusikaltimas – tai šiaurės vakarų kazematams antrojo aukšto sukūrimas ir jų padengimas dvišlaičiu stogu, kuomet išlikę duomenys rodo juos buvus vieno aukšto su vienslaidčiu stogu. Šis iškylęs stogas deformuoja visą pilies siluetą. Atstatomas dalis architektas papildė savo suprojektuotomis detalėmis. Tuo būdu pilis pradėjo panašėti į Disneilendo egzotiką. Didžiausias nusikaltimas nuostolis, kurį padarė mūsų architektai – tai didžiosios menės freskų liekanų sunaikinimas, valant tinką vielos šepčiais. O tai buvo unikalūs Lietuvoje bizantinės tapybos paminklai.

23. Pažaislio ansamblio architektė restauratorė užsibrėžė tikslą padaryti jį "gražesnį", negu jis buvo. Netyrinėdama išlikusių autentiškų architektūrinių formų, improvizavo jas pagal savo subjektyvų kriterijų. Jos restauruotame forestoriumo pastate buvo reprezentacinė Pacų salė, laiko slinktyje gerokai apnaikinta.

Po restauravimo ši salė atrodė neįtikinamai, neturi reprezentacinio charakterio, daugiau primena nuvalkiotą XIX a. miestionišką stilių. Grindys sudėtos iš įvairaus dydžio marmuro plokščių, kuriomis išklotos Maskvos metro stočių grindys, kuomet seniau jos buvo išklotos šachmatų tvarka iš balto ir pilko smiltainio.

Židinys pastatytas iš balto estiško kalkakmenio pseudo-klasicistiniu XIX a. stiliumi, nors seniau buvo rudo marmuro

ro apvaliųjų barokinių formų, kaip rodo bažnyčioje išlikusios kai kurios dekoratyvinės detalės.

Lentų lubos nudažytos tamsiai ruda spalva daro slėgiantį įspūdį. Didelė barokinė krosnis iš viso neatstatyta. Lubose pakabinti grioziški primitivių formų sietynai, irgi svetimo stiliaus. Tuo būdu salė atrodė kaip atsitiktinių daiktų sandėlis.

Kitų forestoriumo patalpų durys storų pušinių lentų grubaus darbo, su grioziškais vyrių apkaustais, greičiau primena tvirtovę. Jos labai skiriasi nuo išlikusių elegantiškų zakristijos durų. Užtai ant stogo gausybė įmantrių vėtrinių.

24. Ta pati architektė restauravo Kaune Vytauto bažnyčią. Čia ji saualiskai nukapavo nuo presbiterijos skliautų visą tinką, neištyrusi ten galimos dekoratyvinės tapybos. Skaudžiausia vienok tai, kad ant XVII a. varpinės išklė milžiniška smailė, kokios ši bažnyčia niekad nėra turėjusi ir kuri disonuoja su grakščiomis gotikinėmis bažnyčios formomis. Padaryta tai ne atstatant istorines vertybes, o būtent "didesnei Dievo ir bažnyčios garbei", kuriai privalo nusileisti istorinė tiesa.

25. Dar klaidingai pasielgta šiuo atžvilgiu restauojant Kretingos bažnyčią. Bažnyčios klebonas pasiryžo nurungti Kauno Vytauto bažnyčią ir dar aukščiau pakilti "ad majorem Dei gloriam". Jie užsakė Paminklų konservavimo institute pageidaujamą projektą. Jame seno bokšto viršutinė pusė ant metro dalis su autentiškais architektūriniais elementais numatyta nugriauti, jos vieton iškelti dvigubai aukštesnį bokštą, o virš šio bokšto iškelti dar aukštesnę smailę. Šis projektas buvo svarstytas Paminklų konservavimo institute mokslinėje techninėje taryboje ir atmes-tas kaip grubiai pažeidžiantis paminklų konservavimo principus ir prieštaraujan-tis 1880 m. tiksliam H. Ordos ikonografiniam dokumentui.

Nežiūrint to, respublikos Paminklų apsaugos valdybos prie Kultūros ministerijos viršininkas leido šį projektą be jokių pakeitimų realizuoti. Bažnyčios bokštas skubiai buvo trigubai paaukštintas dideliu klebono džiaugsmu. Sunku suvokti kuo paaikinti tarybinės įstaigos prielankumą kunigams su neatstatoma

skriauda kultūriniam Lietuvos palikimui.

26. Tai toli gražu ne visi atvejai, kada restauruojami vertingi ir unikalūs mūsų kultūros paminklai negrįžtamai naikinami, žalojami, deformuojami, nuvertinami. Per pokarinį keturiasdešimtmetį Vilniaus senamiestis nuo "restauravimų" daugiau nukentėjo, negu per du šimtmečius nuo stichinių istorijos nelaimių.

Bene pagrindinė šio reiškinio priežastis – tai architektų restauratorių profesinio paruošimo ir bendros kultūros stoka. Jų darbuose kiau-rai prasikiša ignorancija, diletantiskumas, stoka supratimo, kas yra vertingo ir autentiško praeities kultūros paminkluose bei kas yra specifiški lietuviškoje architektūroje. Mūsų aukštosios mokyklos, ruošiančios architektus, viso to nemoko. Jie ruošiami siauro profilio utilitarinei specialybei – "šiuolaikinei pramoninei stambiaiplokščių elementų statybai", daugiausia standartinių tipų pastatams.

Taip pat jie mokomi ir kompozicinio išradimo, kūrybiškumo, ko nors naujo, originalaus sureisti iš tų ribotų nūdienės statybos elementų. Kiekvienas jaunas architektas tik ir tesvajoja pasireikšti originalia kūryba, atskleisti savo talentą, išsiskirti iš nūdienės standartinės architektūros.

Architektui restauratoriui viso to nereikia: nei stambiaiplokščių elementų kompozicinio derinimo, nei subjektyvaus kūrybinio fantazavimo. Reikia pažinti praeities paminklų stiliaus formų raidą, restauruojamo paminklo autoriaus braižą – suvokti jį ir atjausti. Viso to mūsų architektai restauratoriai nepripažįsta. Jie stengiasi restauruojamam paminklui primesti savąją kūrybinę interpretaciją, savo įžulų diletantiskumą.

27. Visos šios realybės akivaizdoje galima grįžti prie Jūsų aprobuotos idėjos atstatyti Vilniaus Žemutinės pilies didžiųjų kunigaikščių rezidencijos ansamblių ir pritaikyti jį mūsų dailės nacionalinės galerijos ekspozicijai.

Idėja labai graži ir pilnai remtina, bet ar ji šiandieninėmis sąlygomis ir priemonėmis yra reali, – tenka smarkiai suabejoti. Teko matyti rūmų atstatymo eskizinį projektą, iš kurio susidariau įspūdis, kad architektas nepajėgia išskaityti turimos ikonografinės dokumentacijos ir daro daug subjektyvių spėjimų.

(Bus daugiau)

PADĖKA

Vienerių metų mirties prisiminimas
a. a. ELENOS JUTELIENĖS.

Nuoširdžiai dėkoju klebonui kun. Jonui Staškui už atnaušintą Mišias "Vilnius" namų salėje, Danguolei Rotkieni už giedojimą, kaimynams-ėms už užprašytas Mišias ir pagalbą, V. Birštonui už paruoštus pietus. Nuoširdi padėka visiems, kurie atsilankė ir prisidėjo prie šių liūdinių sukak-tuvių.

Liūdnintis vyras – Povilas

JANINAI GURKIENĖ

Detroitė mirus,

jos vyrui VYTAUTUI, Vilniaus krašto lietuvių sąjungos centro valdybos sekretoriui, sūnui ARVYDUI su šeima ir gimines, išblaškytas po visą pasaulį, nuoširdžiai užjaučiame –

Vilniaus krašto lietuvių sąjungos
Kanadoje valdyba

A+ A

PETRUI LUKOŠIUI

mirus,

žmoną PRANĘ, dukrą ADELE ir sūnų VIDĄ su šeima bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Olė ir Jonas Lesčiai

Pranė ir Stasys Daliai

Dr. Anzelmas ir Aldona Gailiai

Antanina Gureckienė

Aldona Čerškienė

Stasė ir Povilas Kanopos

A+ A

PETRUI LUKOŠIUI

negrįžtamai iškeliavus į Anapus,

žmoną PRANĘ, dukrą, sūnų ir visus artimuosius liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

"Province of Ontario Health Department"
Hamiltonė buvę bendradarbiai

J. Astas

A. Bugailiškis

St. Dalius

J. Januškevičius

A. Juraitis

K. Karaška

J. Liaugminas

K. Norkus

St. Raupėnas

M. Repečka

H. Rimkevičius

J. Tarvydas

A+ A

ALBINAI LUKOŠEVIČIENĖ

Montrealyje mirus,

vyrui, dukrom, tėvams – ALESEI ir PIJUI GRIGAMS, sesutei, broliui su šeimomis, bei kitiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą –

A. Iz. Gataveckai

O. J. Gataveckai

A+ A

ALBINAI GRIGAITĖ-

LUKOŠEVIČIENĖ

Montrealyje mirus,

jos vyrą DAINIŲ, dukras – LANĄ ir AIDĄ, tėvus

– ALESEI ir PIJUI GRIGUS Toronte, seserį LAIMĄ

su šeima, brolių RIMANTĄ su šeima, tetą ALBINĄ

su šeima Danijoje ir dėdę Lietuvoje šioje skaudžioje

valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

M. Andrulevičienė

N. B. Fisher

T. V. Gražuliai

A. A. Krakauskai

L. J. Kvederai

S. Z. Revai

S. Tumosienė

P. M. Šostokai

P. Stočkienė

M. Preikšaitienė

M. J. Tamošiūnai

A. S. Valiukai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūras darbus – greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pareigavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Kanados baltiečių federacijos suruoštas 1941 m. tremimų minėjimas birželio 14 d. Toronte. Eisenoje į rotušės aikštę dalis lietuvių su trispalve ir organizacijų vėliavom

Sunku sulaikyti naują judėjimą

Tokia yra Kremliaus stebėtojų nuomonė

ANTANAS BUTKUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Individo santykis su kolektyvu

Istoriškai žiūrint, materialinių vertybių santykis individiui ir kolektyvui yra suraizgętas komunistinėje ideologijoje. Pagal Marksą individui turėjo pasinaudoti revoliucijos laimėjimais. Tačiau Stalino valdymo metu individai buvo paaukoti valdžios reikalavimams. Gorbačiovo reformose drauge su paklusnumo reikalavimais atsižvelgiama ir į individo pasirinkimą bei į jo rodomą iniciatyvą, nors tai neša didelę riziką sovietinės sistemos išsilaikymui. Berkeley universiteto prof. M. Lewin iškelia dar vieną problemą Gorbačiovo "perestroikai". Kad paskatintų darbo efektingumą, kūrybingumą ir jo našumą, reikia duoti iniciatyvos ir raginti kompeticiją, o tai susikirs su komunistinės idėjos pažadu teikti socialinę teisybę bei lygybę.

Demokratija sovietuose — svetima kultūra

Gorbačiovo raginimas liberalizuoti pasisakymus ir mažųjų komunistų postų rinkimus žmonėse panaikino dalį buvusios baimės, ir jie dabar sako viešai tą, ką anksčiau tesakėdavo savo artimųjų draugų tarpe. Čia paradoksas slepiasi ir tame, kad kritikos raginimas ateina iš viršaus. Tuo pasinaudoja istorikai, žurnalistai, rašytojai ir kiti intelektualai. Leidimas diskutuoti atidarė duris diskusijoms dėl ekonomijos, socialinių problemų ir politikos. Tačiau atvirumo politika, vedanti į didesnį atvirumą, dar nepasireiškia politinių pasikeitimų, nes visuomenė tebegyvena istorine patirtim, kuri Rusijoje tęsiasi šimtmečiais nuo caro laikų iki komunistų revoliucijos. Dėl to valdžios hierarchijos jausmas žmonėse tebėra labai stiprus.

Iš kitos pusės, pakeisti vidutinių piliečių galvojimą yra labai sunku, kaip kad tematikoje pakeisti vidurkį. Demokratija sovietuose yra svetima kultūra, g Gorbačiovo siūloma demokratija dar ir labai toli nuo tikrosios demokratijos. Rusui ir slapta balsavimas dar nepriimtinas. Jam labiau įprastas sutarimas negu konkurencija. Partinis funkcionierius, yra žmogus, kuris neturi sielos ir akiai seka partijos liniją, teigia S. Amelin, 28 m. amžiaus, Pereslail miesto partijos k-to narys. Jis sako, kad būtinai reikia pakeisti partijos rinkimų sistemą, nes ji trukdo žmonėms parodyti savo gerąsias savybes. Amelinas yra aršus atvirumo rėmėjas, kuris net diskusijoje su komсомолso vadais skundžiasi, kad per 3 metus nėra girdėjęs jokios kritikos Gorbačiovo atžvilgiu. Tai kvepia Brežnevo valdymo laiku, teigia Amelinas.

Gorbačiovas pasinaudoja

Persitvarkymo politika yra artimai susijusi su Gorbačiovo asmeniu ir jo pastangom ta sistemą įgyvendinti. Tačiau pripažinimas, kad sovie-

tams būtinai reikalinga "perestroika", nėra Gorbačiovo idėja. Jau 1970 metais A. Gromyko ir kiti valdžios pareigūnai sielojosi dėl vis didėjančios socio-ekonominės problemos. Jie pramatė, kad, socio-ekonominė stagnacija iš vienos pusės ir vis didėjantis visuomenės neveiklumas ir apatija bei cinizmas iš kitos, neabejotinai palauš Sov. Sąjungos pamatus ir sunaikins šią sistemą drauge su jų asmenine pozicija bei privilegijomis.

Skubus ir stiprus režimo atgaivinimas diktavo tautinį atsinaujinimą. Taigi Gorbačiovo iškilimas valdžion nėra atsitiktinis. Tokio asmens parinkimas buvo tiek pat būtinas, kaip N. Kruščiovo destalinizacijos programos įvedimas. Pats Gorbačiovas italų komunistų partijai pareiškė, kad "perestroikos" idėja negimė per naktį. Jis dar pabrėžė, kad naujosios politikos suformavimas gimė iš būtinumo Rusijoje esamą padėtį pakeisti iš pagrindų. Pagal sovietus "perestroika" gali reikšti daugelį dalykų. Komunistams svarbiausia, kad santvarkos pagrindas išliktų nepaliestas. Ar Gorbačiovo pavyks "perestroiką" pilnai įgyvendinti, duodama tik 50% galimybė. Gorbačiovas tą supranta ir dėl to jis taip skuba, nes žino, kad politiniai neišsilaikys, jeigu per 2 ar 3 metus nebus tikro pagerėjimo ekonomijoje.

Viena palanki aplinkybė, kurią Vakarai dažnai pamiršta, yra Gorbačiovo pusėje, būtent: sunku patikėti, kad bent vienas politbiuro vadas norėtų matyti Sov. Sąjungą atsiduriant tarp trečios eilės valstybių. Tad jokie laikini nedeckliai ar trukdymai nepajėgs sulaikyti kompiuterizacijos ir kitokių formų modernizacijos įvedimo. Todėl bet kokie trukdymai naujos technologijos įvedimui A. N. Ševčenko mąnymu, bus lygiai nevaisingi, kaip kad dangaus žvaigždžių suskaitymas.

Vaidzdausčių sistemos įvedimas, sujungtas su telekomunikacijos revoliucine pažanga, nulemiančia tiesioginį persiteikimą per satelitinę sistemą, neabejotinai padidins informacijos teikimą iš Vakarų. Gi iš to išplaukiantis sutiprėjantis ryšys tarp sovietų ir Vakarų ekonomijos, neišvengiamai stums sovietus prie dar didesnių reformų. Gorbačiovas tai yra pramatęs ir dėl to stengiasi paveikti politbiuro vadus daryti kuo didesnes reformas ir įieškoti tampresnių ryšių su Vakarų ekonomija. Šie jo užgeidžiai labai gąsdina senuosius partijos žmones, bet ne jaunesnius technokratus.

Sugrįžti prie Stalino tipo KGB teroro nebeįsivaizduojama, nes tuo atveju ne tik partijos vadai, bet taip pat visas karinis aparatas žino, kad kaip ir prie Stalino jie visi būtų pačios pirmosios naujo teroro aukos. Taigi, galutinėje išvadoje nesvarbu kokioje formoje išliks tie nauji Gorbačiovo pakeitimai. Tie pakeitimai

jau yra nebesugrąžinami, nepriklausomai net ir nuo to, ar Gorbačiovas išliks ar ne.

Atvirumas ir partijos įtaka

Prieš porą mėnesių Nika Andreyeva parašė laikraščiu "Sovietskaya Rossiya" straipsnį, ginantį Staliną ir nusiškundė dėl sovietų visuomenės liberalėjimo. Tuo ji pasidarė Gorbačiovo "perestroikos" priešas ir kaip tokia buvo apkaltinta daugelio laikraščių, kultūrininkų, kolegų mokytojų ir studentų. Šiuo metu spaudoje pasirodė laisškai pokalbyje su Maskvos intelektualais, kurie gina N.A. ir kelia įdomų klausimą: "Ar "glasnost" tėra vien tik Gorbačiovo entuziastų privilegija?" "Kodėl taip yra" — klausia Maskvos inžinierius, — "kad prie "glasnost" ir demokratizacijos tik vienai pažiūrai teikiama žalia šviesa, o kitom — raudona?"

Liaudies tarybų iškilimas

"Glasnost" idėjos paskatinti prasidėjo plačios apimties debatai dėl komunistų partijos galios ir jos įtakos. Veik kasdien sutinkame oficialių sluoksnių pastabas ir spaudos komentarus susilpninti partijos geležinę ranką. Kritika siekia kiekvieną darbovietę ir mokyklą, reikalaujant daugiau teisių žmonių taryboms, kurios ligi šiol buvo tik ceremoninis reikalas. Sustiprinti šias tarybas pasidarė vienas iš pagrindinių reikalų artėjančiai birželio mėnesį vykstančiai partijos konferencijai. Ši nepaprasta konferencija yra pirmoji nuo 1941 metų.

Kaip žinome, komunistai 1917 m. perėmė valdžią su šūkiu "Valdžia sovietams", tačiau tos tarybos greitu laiku pasidarė tik automatinis antspaudas partijai. Tikroji valdžia priklauso partijos biurokratams. Jų priskaitoma 20,000. Jie yra pilnai apmokami ir dirba su partijos k-tais visose gyvenimo srityse. Pastaroju metu Gorbačiovo rėmėjai tvirtina, kad tie biurokratai yra didžiausia kliūtis ekonominei "perestroikai", nes valdžios pareigūnai ir pramonės direktoriai bijo bet ką daryti be vietinių partijos bosų instrukcijos. Atrodo, kad Gorbačiovas žiūri į sovietus kaip į politinę jėgą sutriuškinti partijos biurokratų uzurpuotą valdžią.

Maskvoje įsisteigė opozicijos partija — "Demokratinė unija", reikalaujanti sudaryti valdžią, pagrįstą politiniu, ekonominiu ir dvasiniu daugiapartiškumu (pluralizmu). Įkurti daugiapartinę sistemą, legti opoziciją, spaudos ir darbininkų sąjungas bei nepriklausomą valdžios kontrolę. Kadangi šią grupę sudaro jaunesnieji disidentai, o ne prityrę valdžios opozicionieriai, negalvojama, kad šis judėjimas galės pasidaryti pagrindiniu judėjimu, reikalaujančiu pagrindinių reformų komunistinėje sistemoje.

(Bus daugiau)

Norite susipažinti su savitaisiais "Tėviškės žiburiais"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

Plyšiai geležinėje uždangoje

AURELIJA BALASAITIENĖ

Visame pasaulyje sklinda nuostabūs gandai apie "perestroiką" ir "glasnost" nepaprastai efektingo sovietinio propagandos aparato dėka. Negailima pademonstruoti konkrečiais įrodymais, į viešumą iškeliant ir tuos elementus, kurie savaime natūralūs demokratijoje, bet didelė naujiena Sovietų imperijoje. Televizijoje matome viešas demonstracijas Azerbeidžane, pasirodo ir necenzūruojamos spaudos leidinių, kurių, žinoma, tolimesnis likimas yra abejotinas. Lėktuvų ir geležinkelų nelaimės, net ir didžiulė sprogstamųjų medžiagų krovinių eksplozija, jau raportuojama oficialioje spaudoje, kas iki šiol būdavo slepiama.

Tuo džiaugsmu užsikrėtėme ir mes, nes vis gausėja leidimų iš anapus lankytis Vakarų pasaulyje, o mūsų keliautojų skaičius nepaprastai auga. Sunku suvaldyti savo džiaugsmą, geležinėje uždangoje pastebėjus plyšius. Net ir didžiojoje spaudoje jau dažniau kalbama apie Baltijos valstybes, paminint jas, kaip prievarta okupuotus kraštus. Naujos nuotaikos ir viltys skverbiasi ir į mūsų pasamone. Į Lietuvą jau rengiasi keliauti ir tie, kurie iki šiol to daryti nenorėjo. Skatinamas jaunimas, kad aplankytų mūsų brangią sostinę Vilnių, išgirstų švartą, gražią savo tėvų kalbą, pamatytų Lietuvos gamtos ir senų pastatų grožį. Dažnai tenka nugirsti iš jaunosios kartos lankytojų, kokį gilų jiems įspūdį daro ne vien vaišingas turtingas charakteris, bet senovės paminklai, šventovės, katedros ir pilys, "tiek daug senesės už pačią Ameriką".

Bet... rusiškasis nacionalinis imperializmas kažkaip nepateko į "perestroikos" planus, ir prievarta brukama rusų kalba, nuo vaikų darželio iki aukštojo mokslo institucijų, keičia mūsų tautos koloritą, kurio pagrindinis ir gyvybinis bruožas kaip tik yra gimtoji kalba. Toji kalba yra stumiama iš įstaigų ir kitų viešų institucijų. Prieš kurį laiką "Gimtas kraštas" užspūlė mane, kai aš parašiau vieno advokato įspūdžius iš jo buvimo Vilniuje ir pabrėžiau, kad jis centriniame pašte negalėjo susikalbėti lietuviškai. Nuo to laiko jau praėjo keleri metai, bet iš Lietuvos gaunamos Vilniaus miesto nuotraukose didieji teatro skelbimų plakatai stambiomis rusiškėmis raidėmis skelbia būsimas premjeras, o lietuviškai — mažesėmis apačioje.

Apie visa tai dabar nebūčiau pagalvojusi, jei viena mano artima bičiulė nebūtų pasiskundusi, kad ji savo giminėms

Vilniuje negalėjusi prisiskambinti telefonu. Kiek palaukusi sujungimo su Vilniaus centru, tarptautinio kabelio telefonistei davusi telefono numerį, ji klausėsi Amerikos ir Vilniaus telefonistų pasikalbėjimo. Atsilepusi Vilniaus centrinės telefonistė pareikalavo, kad telefono numeris būtų duotas rusų kalba. Kai mano bičiulė į pokalbį įsikišo sakydama, kad lietuviškai nemokanti, bet norinti numerį duoti lietuviškai, mandagi Amerikos telefonistė dar kartą paprašiusi, kad telefonas būtų sujungtas. Arogantiškai ir piktai Vilniaus centrinės telefonistė atsakė: "tikrai rusiškai", ir nutraukė pasikalbėjimą. Ir liko mano bičiulė nuliūdusi, negalėdama prisikambinti savo neseniai čia apsilankiusiems giminaičiams, kuriems norėjusi pranešti apie savo dukros planus atvykti į Lietuvą. Ir tai įvyko prieš kelerias dienas!

Stačiai sunku suprasti, kad tokioje centrinėje, kuri yra sujungta su tarptautiniu telefono tinklu, tai galėtų įvykti. Prieš kelerius metus panašiai buvo ir man, kai, skambinantį Lietuvą, telefonistė pareikalavo, kad numeris būtų perduotas rusiškai. Bet tada dar nebuvo "perestroikos".

Panašiai yra ir su viešojo susisiekimo priemonėmis, kad autobusų šoferiai lietuviškai nemoka, lygiai kaip nekaltama lietuviškai kai kuriose krautuvėse, viešbučiuose ir įstaigose. Tačiau dauguma lietuvių jau puikiai moka rusiškai... Ar ne tiesa, kad mes netaustame labai greitai? Neliko nei jogailaičių, nei gedi-minaičių, nei Algirdo plačios giminės lietuvių palikuonių. Mūsų statutai ir oficiali kuni-gaiktijos kalba nebuvo lietuvių, o gudų, lenkų, rusų... Visada buvo stengiamasi išmokyti kitas kalbas, bet neplėsti savosios kalbos vartojimo. Tai-gi, ir Mažojoje Lietuvoje tik lietuviški vietovardžiai likę, ir tų dauguma jau vietinės valdžios pakeista. Išnyko kalba, išnyko ir tautinės žymės.

Nežinia, ar galima drįsti siūlyti mūsų turistams reikalauti, kad jie būtų aptarnaujami arba lietuviškai, arba, kraštutiniu atveju, angliškai. Bet ten, kur nešame savo dolerį, toks reikalavimas turėtų būti aiškus. Žinoma, kad ten gyvenantieji, kurie turi kaip nors išsilaikyti okupanto diktatūros naruose, ne visada gali viešai ir tvirtai pareikšti savo reikalavimus, neleistį savo vaikų į rusų kalbos pamokas ar nuplėsti rusiškus plakatus. Bet laisvojo pasaulio turistai gali pakelti savo balsą ir nesi-duoti prievartaujami rusiškojo nacionalizmo spaudimui. Kažin, ar nereikėtų rimtai išnaudoti "perestroikos" plyšį?

Sibirinių tremimų minėjimo eitynėje birželio 14 d. Toronte lietuvių jaunimas vaizduoja sovietinius engėjus

Nuotr. St. Dabkaus

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

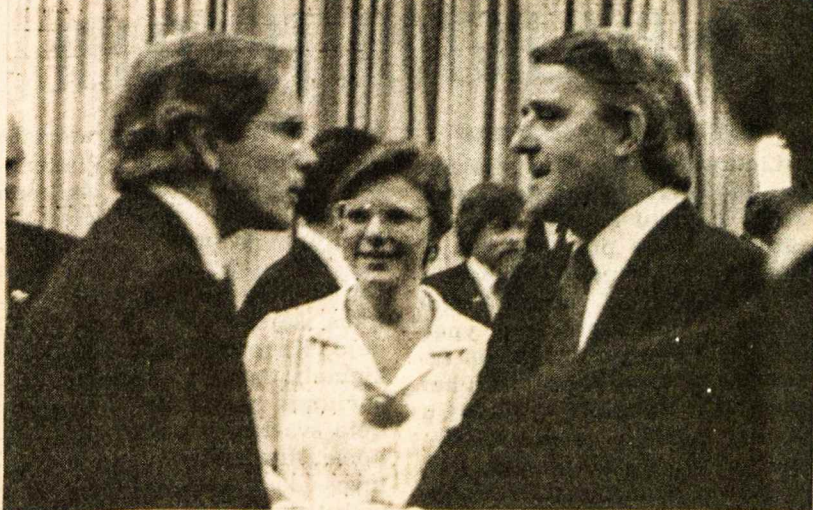
Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesulaikoma! Skleidžia informaciją įvairiose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukos arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Baltiečių vakare parlamento rūmuose gegužės 11 d. Iš kairės: prof. ROMAS VASTOKAS, JOANA KURAITĖ-LASIENĖ, Baltiečių federacijos pirminkė, Kanados ministeris pirm. BRIAN MULRONEY Nuotr. L. Giriūno

Baltiečių tradicinis vakaras parlamento rūmuose įvyko gegužės 11 d. Ota-voje. Iš kairės: LIUCIJA SKRIPKUTĖ, ALGIS PACEVIČIUS, Kanados gynybos min. PERRIN BEATTY, RITA RUDAITYTĖ Nuotr. L. Giriūno

Lenkai okupuotoje Lietuvoje

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Kova dėl kalbos

Atrodo keista, bet lietuviams kartais tenka kovoti dėl lietuvių kalbos mokymo... Lietuvoje. "Literatūra ir menas" 1987 m. lapkričio 28 d. laido-mie rašo, kad kai lietuvių kal-bos mokytojas Albertas Skyre-lis Eitminiškių mokykloje pa-sakė vaikams, kad jis juos mo-kyks lietuvių kalbos, sukursty-ti vaikai choru atsakė: — Ne-su-pran-ta-me, ne-no-ri-me! "L. ir M." rašo:

"Kartą, vėl vakarą, (moky-tojas Skyrelis)ėjo namų link. Netoli vienkiemio jį sustabdė piktas balsas: "Išsinesdink iš čia—betavęs apsieisime!" Smū-gis, kojų spyriai, keiksmazod-žiai. Kraujas plūstelėjo per veidą. Išsitiesė ant nugaros". Esant tokioms sąlygoms, neti-niur atveju, angliškai. Bet ten, kur nešame savo dolerį, toks reikalavimas turėtų būti aiš-klus. Žinoma, kad ten gyvenan-tieji, kurie turi kaip nors išsi-laikyti okupanto diktatūros naruose, ne visada gali viešai ir tvirtai pareikšti savo reika-lavimus, neleistį savo vaikų į rusų kalbos pamokas ar nu-plėsti rusiškus plakatus. Bet laisvojo pasaulio turistai gali pakelti savo balsą ir nesi-duoti prievartaujami rusiško-jo nacionalizmo spaudimui. Kažin, ar nereikėtų rimtai iš-naudoti "perestroikos" plyšį?

Lenkijos lenkai Vilniuje

Lenkų kalba Vilniaus gatvė-se, ko anksčiau nebuvo, vis dažniau yra girdima. Tai ne vietiniai lenkai staiga savo kalba praneško, bet turistai iš Lenkijos ir "Budimex", "PRZ" bei kitų lenkiškų firmų dar-bininkai, kurie restauruoja Vilniaus senamiestį. Lietu-viai dažnai piktinasi, kad mies-tą restauruoja svetimačiai. Čia lietuvių ir lenkų nuomo-nės sutinka: lenkai irgi pik-tinasi, kad jų restauratoriai dirba užsienyje, kai tuo tar-pu Lenkijos istoriniai pamink-lai nyksta. Kaip pavyzdį lenkų spauda nurodo Rogalino dvar-ką (vieintelė vieta Lenkijoje, kur lankėsi žymiausias lenkų poetas Adomas Mickevičius), kuris esąs nepaprastai ap-leistas.

Turistai iš Lenkijos atvyks-ta pagal sovietų "Inturisto" ir lenkiškų kelionių biurų su-tartis. Jie dažniausiai apsi-stoja "Lietuvos" viesbutyje, kurį vadina "Litwa". Puikiai lenkiškai kalbantys "Inturis-to" vadovai jiems parodo žy-miausias Vilniaus architek-tūros paminklus: katedrą, Šv. Petro ir Povilo ir Šv. Onos šven-toves, Aušros Vartus ir univer-sitetą. Į Rusų kapines juos nu-veda jau lenkiškų kelionių biu-rų vadovai. Čia jie susikaupia prie Pilsudskio širdies kapo, jiems yra parodomas poeto Kondratavičiaus-Sirokomlės kapas ir keletas kitų žymes-nių lenkų kapų. Nors netolie-se Pilsudskio širdies kapo yra keliolika lenkų "Armia Kra-jowa" žuvusių 1944 m. liepos mėnesį kovose dėl Vilniaus ka-rių kapų, tačiau Lenkijos liau-dies respublikos turistų vado-vai jų nepastebi, o paklausti ima kalbėti apie Raudonosios

armijos ir Lenkų karių ginklo bičiulystę, bet ne apie Kalu-gos koncentracijos lagerį, į kurį jie buvo išvežti.

Vilniaus arkivyskupija

Kad Vilniaus arkivyskupija priklauso Lenkijos bažnyti-niam vienetui, Vilniaus lietu-viai tik "kaž ką tai tokio gir-dėjo", bet tai žino lietuviai dvasininkai ir lenkai. Pastar-rieji mano, kad lietuviai sau-valiauja tvarkydami "jų" arkivyskupijoje. "Tygodnik Powzeczny" gegužės 22 d. lai-doje rašo apie Vilniaus vysku-pijos 600 metų įsteigimo su-kakties minėjimą Balstogėje, kuriame dalyvavo Vilniaus arkivyskupijos "apaštališkasis administratorius vysk. Ed-ward Kisiel, Vilniaus metropo-lijos bazilikos kapitula, ect. Šį laikraštį galima gauti ir Lietuvoje. Taigi lenkai žino kam Vilniaus arkivyskupija priklauso.

Lietuviai kunigai spėlioja, kad, pasirašius konkordatą tarp Vatikano ir Lenkijos liau-dies respublikos, Vilniaus arkivyskupija išlaikys Metro-polijos vardą, bus priskirta prie Lietuvos bažnytinės pro-vincijos, kurios centras visgi pasiliks Kaune.

VLIK'o valdyba tvirtina, kad tarp Lenkijos ir Vilniaus arki-vyskupijos jokių ryšių nėra. Faktai rodo ką kita. Visu pir-ma Vilniuje veikia vienuoliš-kų rūbų nedėvinčios lenkės vienuolės. Po 1863 m. suki-limo, carams uždarius didžiū-mą vienuolyną, Tėv. Honoratas Kozminski įsteigė slaptą mo-terų vienuoliją, kuri ligi šiol veikia ("Kultura" 314 laida). Tai religiniai patriotinė or-ganizacija, kurios vėliavoje iš Švč. Jėzaus širdies spinduliuo-ja baltos-raudonos, lenkų vė-liavos spalvos. Šios organiza-cijos centras yra Lenkijoje, iš kurio Lietuvoje esančios vie-nuolės gauna veiklos instruk-cijas.

Kitų ordinų vienuoles lan-ko viešai Vilniaus gatvėse vi-sus vienuoliškus drabužius ne-šiojančios vienuolės iš Lenki-jos. Joms tai leidžiama. Dažni svečiai Lietuvoje yra ir kuni-gai iš Lenkijos, kurie aprašo savo įspūdžius spaudoje. Val-dyti Vilniaus arivyskupiją iš Balstogės nėra įmanoma, ta-čiau turėti ryšius ir įtaką yra lengva. J.B.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal
susitarimą

Telefonas 532-7115

Susitarus prima pacientus
ir vakarais

Toronto Parkdale-High Park rinkinės apylinkės konservatorių partijos organizacija gegužės 12 d. Boulevard klubo patalpose parlamentarui ANDREW WITER (dešinėje) suruošė lėšų telkimo vakarą. Pagrindinę kalbą pasakė Kanados ministerio pirmininko pavaduotojas DON MAZANKOWSKI (kairėje arčiau centro). Jis savo kalboje pabrėžė, kad, valdant konservatorių partijai, labai išaugo Kanados ekonominė gerovė, kurios pasekmės ypač jaučia Toronto. Vyriausybė taip pat didelį dėmesį kreipia į daugiakultūrius klausimus ir etnines grupes, nes ministeris pirmininkas yra airių kilmės, o jis pats – lenkų. Vakare susilaukta daugiau kaip 500 dalyvių, atstovusių įvairiom tautybėm ir organizacijom

Lietuva jam buvo tėvynė

Isakas Kaplanas (1905-1988)

A. LEMBERGAS

Gerokai pavėluotai pasiekė mus liūdna žinia iš Amsterdamo, kad gegužės 10 čia mirė žurnalistas ir vertėjas Isakas Kaplanas. Prieš porą metų, sveikindamas Velykų progą, velionis rašė: „Mano nuoširdžiausi vėlykiniai sveikiniai mai ir linkėjimai, kad ši Prisiikėlimo šventė būtų ir Didžiojo žygio žymė Jūsų nenuilstamoje kovoje už Lietuvos išlaisvinimą! Pats ašai su savo senkančiomis jėgomis ir temstančiomis akimis bandysiu ką galėdamas dar nuveikti... Telaimina Dievas Jūsų veiklą! Jūsų I. Kaplanas.“

Kol sveikata leido, atvykdamo jis į Europos lietuviškųjų studijų savaites. Netgi jį madydavome drauge su kitais dalyvaujanti katalikų pamaldose. Jis nesišalino nuo mūsų, buvo drauge su mumis, vienas iš mūsų. Didžioji Lietuvos žydų tragedija jam buvo dalis visos Lietuvos tragedijos. Tai buvo Lietuvos patriotas, kurio meilės Lietuvai nepalaužė sunkiausi likimo smūgiai. Gyvendamas Olandijoje, jis nuolat garsino Lietuvos vardą ir be atvangos skelbė jai padarytą skriaudą, reikalaudamas jos atitaisymo. Vienaame savo pasikalbėjime su žinoma olandų žurnalistė dr. Ana Salomonson jis sakė, kad jo svarbiausias gyvenimo tikslas – padėti paavergtai tėvynei. „Vakaruose aš pasidariau dar didesnis lietuvis“, buvo paskutiniai pasikalbėjimo žodžiai (Händelsblad, 1986. 1. 13). Tas pasikalbėjimas pasirodė jo aštuoniadesimtojo gimtadienio proga.

Kaplanų šeima buvo įsikūrusi Lietuvoje nuo senų laikų ir čia suleidusi gilią šaknis. Isako senelis buvo vyno pirklys Kaune ir aprūpindavo bažnytinį vynu vyskupą Motiejų Valančių, kurį gerai asmeniškai pažino. Gimė jis 1905 metais Petrapily. Augo ir bren-daro ir revoliucijos sukrėstoje Rusijoje. 1924 metais baigė Leningrado visuomenės mokslų fakultetą ir po dvejų metų sugrįžo į savo tėvų žemę. 1930 metais Kaune baigė teisės fakultetą. Dar studentas pradėjo reikštis spaudoje, darbavosi „Dienos“ ir „Naujojo žodžio“ redakcijose, vėliau „Lietuvos žiniose“. Jo lietuvišką patriotinį nusiteikimą labai sustiprino žymioji visuomenininkė Felicija Bortkevičienė. Pasirašinėdavo Alf

slapyvardžiu ir buvo populiarus laikinosios sostinės žurnalistas. Tragiškomis Lietuvos okupacijos dienomis 1940-41 m. Isakas Kaplanas dirbo Tasso vertėju, savo akimis matė, kaip Stalino tarnai smurtu ir klaida sužlugdė Lietuvos nepriklausomybę.

Būdamas gyvas tragiškųjų Baltijos valstybių okupacijos įvykių liudytojas, jis netylėjo. Apie tai kalbėjo Amsterdamo universiteto Rytų Europos instituto seminare, kai buvo minimos 45-sios okupacijos metinės. Pasakojo tai, ką pats matė, stebėdamas vadinamojo „liaudies seimo“ posėdžius, kuriuose dalyvavo, būdamas Maskvos radio korespondento vertėju. Tai buvo Maskvos su-režiisuoti ir suklastoti rinkimai ir „parlamento cirka“, kuriame greta tiesioginių Maskvos agentų ir samdinių sėdėjo visoki „liaudies frontų“ apgauti ir suvedžioti asmenys, pradžioje naiviai tikėję Stalino statybinio Dekanozoovo pažadais palikti Lietuvai šiek tiek savarankumo.

Kaplanas liudijo, kad vienintelį „liaudies seimo“ kandidatų sąrašą pasiūlė naujai sudaryta „Darbo Lietuvos sąjunga“, kurios programą, parašė „Pravdos“ korespondentas Cvetiovas. Jis per liaudies seimo posėdžius užkulisuose, visiškai nesivaržydamas, rodė tą savo „programą“ ir sekė posėdžių eigą pagal turimą iš anksto sudarytą planą, kuriame buvo surašyta „liaudies atstovų“ kalbų ir pasiūlymų eilė. Kauno valstybės teatro salėje, kur vyko liaudies seimo posėdžiai, sėdėjo ne tik deputatai, bet ir iš Rusijos atvykę, lietuviškai nesuprantantys enkavedistai. Balsavimas buvo mechaniškas ir veidmainiškas. Visi deklaracijų ir nutarimų pasiūlymai buvo priimami „vienbalsiai“.

Papasakojęs savo prisiminimus apie liaudies seimo vaidinimą, Kaplanas Amsterdamo Rytų Europos instituto seminaro dalyviams priminė, kad po daugelio metų tame pačiame Kaune, prie to paties teatro, protestuodamas prieš Lietuvos okupaciją ir reikalaujamas jai laisvės, susidegino devyniolikmetis Romas Kalanta. Jo mirtis sukėlė masines jaunimo demonstracijas, kurios buvo žiauriai nuslopintos. Bet represijos, trėmimai, suėmimai, žudynės nenuslopi-

no Lietuvos laisvės dvasios, liudijo Kaplanas.

Pirmosiomis karo dienomis pasitraukęs į Rusiją, tarnavo 16-me „Lietuviškoje divizijoje“. Sugrįžęs į Lietuvą 1944-tais metais, jis matė žiaurias represijas, deportacijas. 1948 m. pats tapo represijų auka, buvo nuteistas ilgamete bausme. Po Stalino mirties grįžo į Lietuvą. Vertė Lietuvos rašytojų kūrinius ir rusų kalbą. 1975 m. gavęs leidimą aplankyti jaunesnę seserį Prancūzijoje, pasiilko Vakaruose ir įsikūrė Amsterdamo, kur tuoj pat pradėjo reikštis spaudoje, nuolat keldamas Lietuvos skriaudas ir jos laisvės reikalą. Dar pernai Amsterdamo Rytų Europos instituto biuletenyje Kaplanas rašė: „Mūras supa ne tik Berlyną. Jis jaučiamas ir Baltijos šalyse. Tragiškas keturių Baltijos šalių likimas. Vienoje pusėje liko Lietuva, Latvija ir Estija. Kitoje – Suomija, dukart didvyriškai atsispyrusi dvikovoje su rusu milžinu“.

Su Isako Kaplano mirtimi Lietuva neteko užsienyje dar vieno savo patrioto.

• Supažindinkite savo draugus su „TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS“ – atsiųskite dar ju neskatantių adresus. Jie gaus ketletą numerių nemokamai.

„Dienos įvykių sukuriuose 1915-1986“

ANGELE ČESNULIENĖ

Tai Stepo Jakubicko autobiografija. Prieš savo mirtį jis jau buvo ją atidavęs spausdini-mui į „Litho-Art“ spaustu-vę Toronte. Tačiau užtruko apie porą metų iki ta knyga buvo išleista. Knygos tiražas yra gan mažas ir jos kaina tėra \$10.

Stepas Jakubickas savo tautinį-visuomeninį darbą dar visai jaunas būdamas pradėjo Lietuvoj ir per visą savo gyvenimo laikotarpį jį tęsė nenuilstamai. Net ir mirties patale gulėdamas nenustojo rūpintis visuomeniniais reikais.

Lietuvos atgimimo sąjūdžio veikloj jis buvo įvairiose pareigose: Kanados vietininkijos pirmininko, valdybos vice-pirmininko, sekretoriaus, sąjūdžio seninūnų tarybos prezidiumo vicepirmininko ir vėliau pirmininko. Jo veikla neapsiribojo vien tik Lietuvos atgimimo sąjūdžiu, jis buvo aktyvus Šaulių sąjungoj, Lietuvių Bendruomenėj ir kitose lietuvių organizacijose. Taip pat buvo vienas iš Kanados lietuvių fondo steigėjų ir jame ėjo įvairias pareigas.

Kai „Laisvosios Lietuvos“ laikraščio spausdinimas buvo perkeltas iš Vokietijos į Kanadą, jis čia buvo jos vyr. redaktoriu ir įgaliotu leidėju. Taip pat per visą savo gyvenimą aktyviai bendradarbiauvo ne tik „Laisvoj Lietuvoj“ bet ir kituose lietuviškuose laikraščiuose.

Todėl ir šie jo biografiniai atsiminimai nėra vien tik as-

meniški vieno žmogaus išgyvenimai, bet kartu yra perpinti istoriniais įvykiais. Aplamai, knygos stilius yra lengvas ir skaitytojas joje ras daug istorinių bei įdomių asmeninių įvykių aprašymų.

Savo įžanginiame žodyje Jakubickas paaiškino, kad „yra svarbu tuos skaudžius, dažnai tragiškus išgyvenimus surašyti, kad jie liudytų mūsų tautos ateinančioms kartoms apie tuos įvykius ir tas dienas, kuriose mūsų generacijai teko gyventi, dirbti ir kovoti dėl Lietuvos laisvės, liudytų mūsų pastangas ir darbus gyvenant už Lietuvos ribų.“

Tomis mintimis vadovaudamasis, ryžausi į šią knygą surašyti savo gyvenime patirtų įvykių sukurius, kad visa tai pasitarnautų mūsų istorijai ir žadintų ateinančias lietuvių tautos kartas ryžtis naujais darbais ir žygiams dėl Lietuvos valstybės ir tautos laisvės.

Svarbesnius karinius, valstybinius ir politinius įvykius esu parėmęs dokumentais ir arti tų įvykių buvusių valstybininkų ir politikų pasisakymais, kurie buvo kompetentingi tų įvykių eigoje“.

Šita ištrauka iš jo įžanginio žodžio dalinai apibūdina 250-ties puslapių knygos turinį. Tą asmenišką ir istorinę knygą galima įsigyti pas platintojus Toronte arba tiesiogiai užsisakyti pas žmoną Vandą Jakubickienę, šiuo adresu: 254 Connaught Ave., Delhi, Ontario N4B 1L4. Tel. (519) 582-0314. Knygos kaina \$10.

Toronto Maironio mokyklos absolventas TOMAS LIACAS atsisveikina su mokykla mokslo metų užbaigtuvėse gegužės 29 dieną Prisiikėlimo parapijos salėje

Nuotr. R. Pranaičio

Pradėta Lietuvių kultūros muziejaus statyba

Valio, dalgele, lankoj po šieną...

A. KALNIUS

Didžiojo užmojo darbymetis jau vyksta. Andai, sekmadienį, nuvykau į Anapilį patikrinti, ar iš tikro Kanados lietuvių kultūros muziejaus statybos darbai jau prasidėjo. Ir, išivaizduokite, rūšys jau buvo iškastas. Vadinasi, darbas vyksta. Tai buvo prieš kelias savaites. Dabar jau ir pastatas bus gerokai šoktelėjęs aukštyn.

Užtatai dabar nusisukime kuriam laikui nuo mūsų vidinio gyvenimo „pagyrų puodą“, nežiūrint kurioje virtuvėje jie rūgtų. Pamirškime ir kitų padarytas mūsų tautai žaizdas, kurios alma mūsų širdvie ir sąmonėje, o veikiau atsigrižkime veidu į neatidėliotinus užmojus, kurie yra neužginčytini ir verktinai reikalingi, ne tik išeivijai, bet ir tėvynei.

Betgi šis užmojis dar yra tik pakeliui į didį įvykį. Dar teks gerokai pasitempti ne tik jo sumanytojams ir vykdytojams ir vykdytojams, bet, labai svarbu, ir kiekvienam lietuviui. Be mūsų visų pagalbos šis idealas taps varganu, neįspūdingu, nedėmiu. Idant taip neatsitiktų, čia ne tik architektas ir dailininkas turės atiduoti dalį savo širdies, bet ir istorikas, ir rašytojas, ir audėjas, ir... ir... ir t.t. Reikia, kad į mūsų muziejų atėjęs kitatautis nustebtų, o mes patys jame atsilankę, tautine dvasia atsigautume.

Betgi, kad ta svajonė neliktų tik svajų dvelksmu, čia neužteks tik kelių kūrybingų asmenų. Pati būtiniausia pagalba turės ateiti iš kiekvieno patriotiškai nusiteikuso lietuvių kišenės ir mūsų įstaigų bei organizacijų kasų. Sakoma, kad renginys kainuosiąs daugiau, kaip vieną milijoną dolerių. Tas vieno milijono skaičius tik baisiai atrodo mūsų sąmonei, nes daugiausia mūsų kišenėse švilptelia tik nuo kelių iki keliolikos tūkstančių ir tik retesniais atvejais iki keliasdešimt tūkstančių. Tačiau mes pamirštame, kad mūsų šiame krašte esama apie 25 tūkstančiai. Reikia tik nepa-gailėti aukos. Atleiskime nuo aukos apie 20.000, tai jei likusieji 5.000 paaukos po \$200, tai ir turėsime vieną milijoną. O tuos \$200, ir užsimerkęs, galėtų paaukoti net ir tas pensininkas, kurio metinės pajamos nesiekia net \$10.000.

Kokie eksponatai turėtų būti telkiami į muziejų – archyvą, laukiame pasisakymo iš patyrusių žmonių – istorikų, archyvarų, menininkų autorių ir pan.

Taigi:

Valio, dalgele, lankoj po šieną. Valio, jauteliai, ant dirvos lysių. Savaitė dirbęs, poilsio diena. Aš ant žirgelio nors paskraidysiu.

Ar nevertėtų ir mums su tokiu pat ryžtu ir dvasios pakilimu, kaip šio Lietuvos laukų arto-jėlio, griebtis mums pateiktų užmojų įgyvendinimo, o vietoje ano žirgelio skrajonių paskeiti didingo laimėjimo džiaugsmę.

Aukokime lietuvių kultūros muziejaus statybai. Čekius rašykime: KL Bendruomenė-muziejus ir siųskime 1011 College St., Toronto, Ont. M6M 1A8.

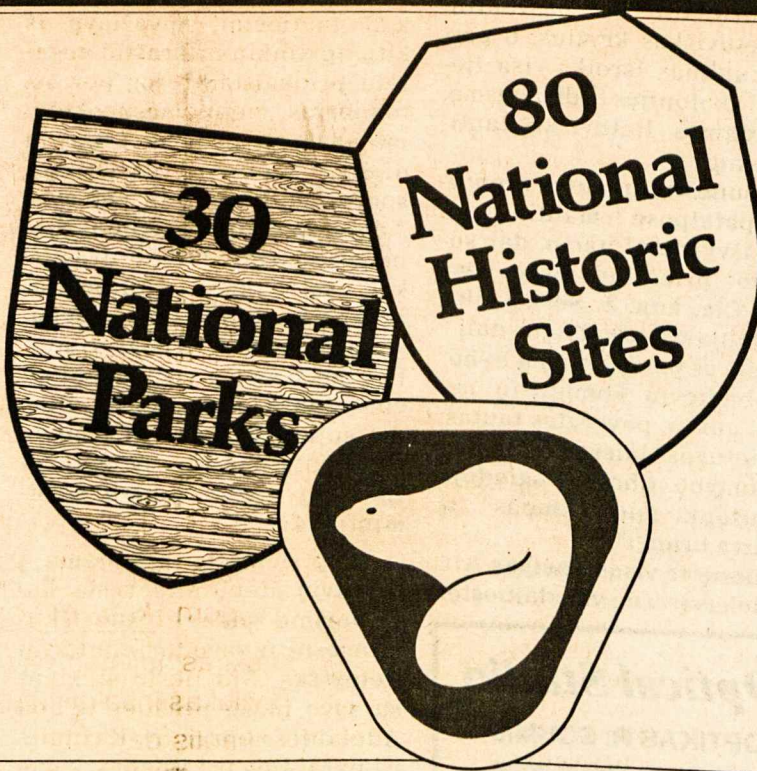
Viesėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629

Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelį gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Patirkite patys Kanados istoriją ir jos gamtos grožį

Kanados gamtinė aplinka yra apsaugota mūsų trisdešimties valstybinių parkų tinkle. Mūsų istorija gyvuoja ir joje yra nuolat minima daugiau kaip aštuoniasdešimt valstybinių istorinių vietovių.

Mūsų valstybiniai parkai yra fizinės mankštos bei atgaivos centrai, o taipgi ir namai išimtinėms augalams bei žvėreliams. Dabar yra steigiami nauji valstybiniai parkai dabartiniam bei ateities kanadiečių pasigėrėjimui.

Norintieji daugiau sužinoti apie netoli esančius valstybinius parkus ar istorines vietas bei

jų teikiamas programas, prašomi užpildyti ir pasiųsti šią žemiau pateikiamą atkarpą:

Yes, I would like more information on Canada's National Parks and Historic Sites

Name _____

Address _____ Apt. # _____

City _____ Prov. _____

Postal Code _____

☐ English ☐ Français

Mail to: Environment Canada Information Centre
351 St. Joseph Blvd.
Hull, Quebec
K1A 0H3

Environment Canada
Canadian Parks Service

Environnement Canada
Service canadien des parcs

Canada

Blyth & Company Travel

68 Scollard Street, Toronto, Ontario, Canada M5R 1G2

Telefonas (416) 964-0067. Iš kitų vietovių skambinti duoto telefono sąskaiton (collect).

Telex: 06-218906

Reg. nr. 2740365

ALGIS MEDELIS

Sutvarkau dokumentus išskvietimui giminių arba privačiam apsilankymui Lietuvoje

1988 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

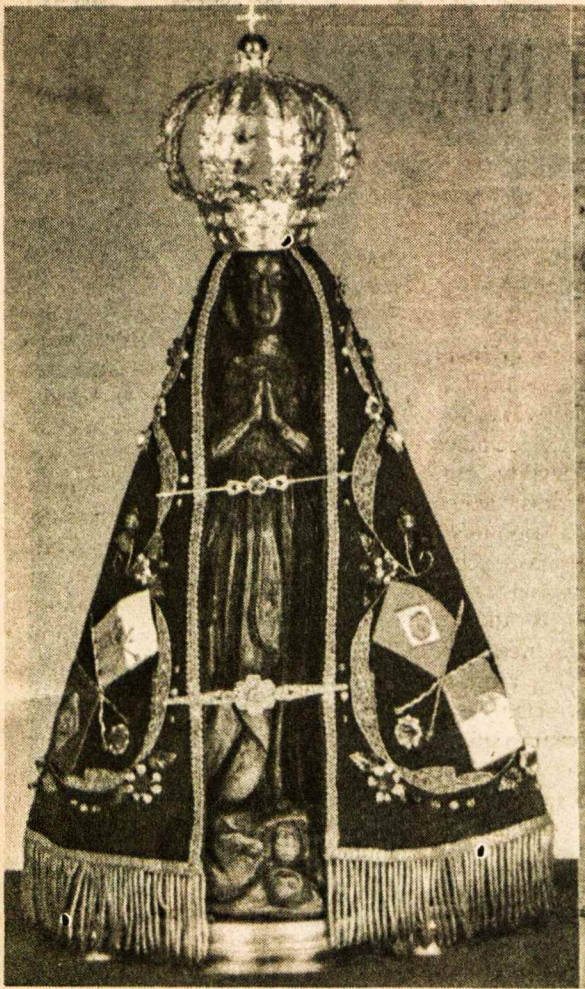
ypatingai prieinamos kainos, įskaitant net ir vizų, oro uostų ir daugumos draudų mokesčius (pvz. 1/4 milijono dolerių gyvybės drauda!)

Tik dvi kelionės:

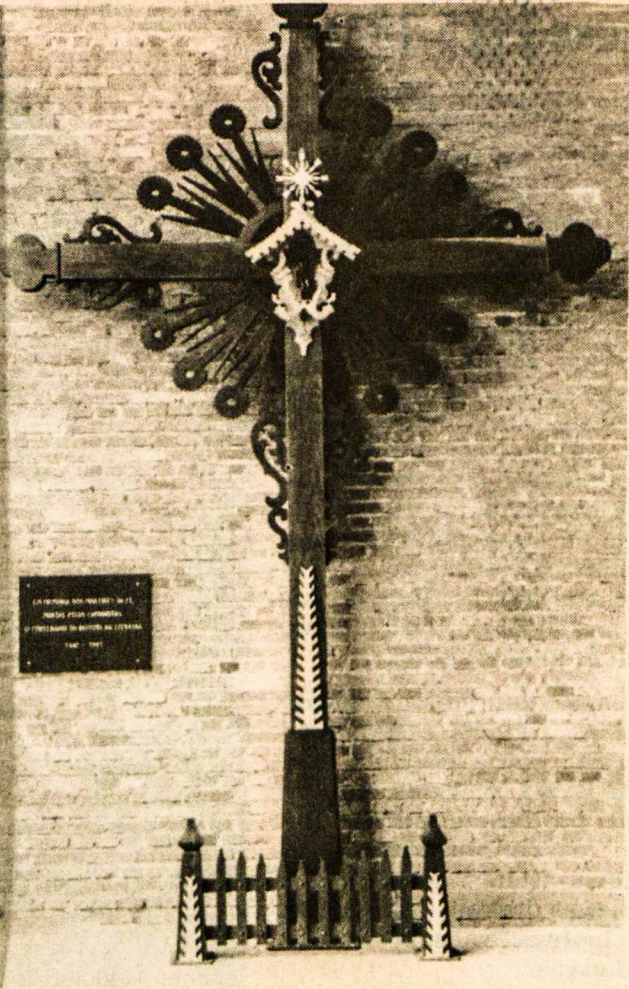
Rugpjūčio 23 – 10 naktų Vilniuje. Norintiems proga aplankyti Budapeštą - \$2200

Rugsėjo 20 – 11 naktų Vilniuje. Su proga pailsėti Jugoslavijoje - \$2235

KELIAUKITE SU MUMIS – NEAPSVILSITE!
Sutvarkysime ar suplanuosime visus kitų kelionių reikalus – kreipkitės!

Stebuklinga Marijos statula, garbinama jos Aparecida šventovėje-bazilikoje

Lietuviškas kryžius prie įėjimo durų Marijos Aparecida šventovėje

Lietuviškas kryžius Brazilijoj

PRANAS GAVENAS

Brazilijos lietuviai užbaigė sukaktuvinius Lietuvos krikščionybės metus su ilgai pasiliksiančiu konkrečiu ženklu – lietuvišku kryžiumi. Ir tai ne bet kur, o pačioj brazilų tautinėj Marijos šventovėj, Aparecidoj.

Aparecida – nedidelis, 35,000 gyventojų miestas, 160 km nuo Sao Paulo didmiesčio. Jis žinomas visoj Brazilijoj tik tuo, kad čia yra brazilų tautinė Marijos šventovė. Ir tai didžiausia pasauly Marijos šventovė, kurią pašventino pats Pop. Jonas Paulius II 1980 metais. Joje gali tilpti 30.000 maldininkų, o šventoriuje – pusė milijono. Per metus aplanko 8 – 10 milijonų maldininkų.

Kovo 6 d. čia buvo pašventintas lietuviškas kryžius. Tai istorinė diena ne tik Brazilijos lietuvių kolonijai, o ir visam lietuviškam pasauliui. Juk Lietuva, per savo kryžių pastatytą, ir pašventintą šios bazilikos prieangį, teisėtai įžengė į Aparecidos Marijos namus; ir tenai prie Dievo Motinos pasiliko. Ir liks, Aparecidos arkivyskupo žodžiais tariant, “šios didelės krikščioniškos kankinės tautos paminklas”, “už tikėjimą komunistų nukankintų tikinčiųjų prisiminimas”, kaip pabrėžta komemoratyvinėj lentoj, ir “Brazilijos vyskypų solidarumo ženklas kankinei Lietuvos Bažnyčiai”, kaip liūdią Brazilijos vyskypų konferencijos pirmininkas Dom Luciano.

Lietuviai Aparecidoj

Lietuviai nuo 1969 metų kasmet rengia maldininkų kelią į Aparecida, negalėdami apankyti Lietuvoj Šiluvos ar Aušros Vartų Marijos. Ten užprašo Mišias už Lietuvą, įžengia į šventovę su vėliavom ir tautiniais rūbais, meldžiasi, gieda, paskui eina kryžiaus keliu, kopia į kryžiaus kalną. ... Ypač šiais paskutiniaisiais metais vis garsiau primena Lietuvą ir kitiems maldininkams pritariant šventovės vadovybei ir pačiam arkivyskupui. O Lietuvos krikščionybės sukakties metais kilo sumanymas pastatyti lietuvišką kryžių prisiminimui sukakties ir Lietuvos kankinių. Buvo gautas šiltas pritarimas.

Kryžius yra 6 m. aukščio. Projektą ir planą sukūrė inž. Norbertas Macelis. Medžio darbus atliko Apolinaras Jocyis ir Vladas Zizas, o geležies darbus – Jonas Jodelis. Kryžių pastatė ir visas su šiuo darbu susijusias išlaidas padengė LK Šv. Juozapo bendruomenė, vadovaujama klebono kun. J. Šeškevičiaus.

Sukaktuvinės pamaldos

Kryžiaus šventinimas įvyko 1988 m. kovo 6 dieną. Ta proga buvo suruošta kelionė su keturiais autobusais ir daug lengvų automašinų.

Pamaldas laikė pats Aparecidos arkivyskupas Dom Geraldo Penido kartu su kun. Pr.

Gavėnu, kun. J. Šeškevičium ir šventovės rektorium.

Chorui giedant “Pulkim ant kelių”, maldininkai su vėliavom įžengė į baziliką: BLB-nės tarybos ir valdybos pirmininkai, Lietuvių sąjungos pirmininkas, įvairių moterų organizacijų atstovai, Jaunimo sąjungos pirmininkas, Vyrų brolija, tautinių šokių grupės, pavieniai tautiečiai-tautietės, lietuvių bičiuliai. Keturios grupelės su keturiom vėliavom ir jaunimas tautiniais rūbais supo didingą altorių pačios šventovės vidury.

Po gailėsčio akto, vyko liturginiai skaitiniai, kuriuos atliko BLB pirmininkas inž. Aleksandras Valavičius ir rašytojas Henrikas Lošinskas Alves, o Evangeliją skaitė kun. J. Šeškevičius. Tuomet arkivyskupas pas gausiem maldininkam pasakojo apie Lietuvą. Priminė Lietuvos krikštą (“kai Brazilijos dar nebuvo”), kalbėjo apie šv. Kazimierą, apie Lietuvius ištikimybę Kristui ir Bendrija. Jį labai jaudinęs triskart kankinio arkiv. Teofilias Matulionio gyvenimas (gavęs iš kun. Gavėno jo biografiją ispaniškai, viešai ragino ją išversti į portugalų kalbą. “kad ypač jaunimas pažintų tokį dvasios galiūną”). Ir pamokslininkas paminėjo naujai pastatytą kryžių, kuris pasakojo, “šiandien bus pašventintas ir liks šios didelės krikščioniškos kankinės tautos paminklas.”

Arkivyskupo žodis giliai smigo į kiekvieno lietuvių širdį. Ypač gyvai jautri pamoka lietuvių jaunimui, girdint kitatautį taip šiltai atsiliepiantį apie Lietuvą (ir taip gerai pažįstantį Lietuvą).

Tikinčiųjų maldai vadovavo dr. Antanas Šaulys, o Angelina Tatarūnienė apibūdino aukojimo dovanas: Lietuvos trispalvę su tolimos tėvynės ir brolių sesių prisiminimu, lietuvišką kryžių, LKB kronikos vieną egzempliorių, duoną (su riekute raguolio prieš Tautos šventę atvežto iš Lietuvos), vyną ir vandenį. Visą celebrantui atnešę tautiniais rūbais pasi-

puošęs jaunimas. Dovanų atnešimas buvo užbaigtas bendra “Laisvės malda”, portugaliskai užvardinta “Malda už Lietuvą”, kurią skaitė šventovės rektorius.

Per aukojimą, komunią ir Mišių užbaigai lietuvių choras giedojo: “O Dieve”, (Mikulskio), “O Jėzau amžinoji”, “O Kristau pasaulio Valdove”, “Marija, Marija”. Prieš užsibaigiant Mišias, kun. Gavėnas, prisiminė tolimus brolius-sesės, kuriems statomos visokios kiliutės Marijos šventovėms lankyti, dar kvietė tautiečius pasveikinti Mariją didžiausioj Jos šventovėj “taip, kaip mūsų mamytės bei senelės mus išmokė: Sveika, Marija (lietuviškai). Taigi, ir lietuviškas žodis skambėjo šioj Marijos šventovėj, tarsi namie, pas Mamą.

Davęs palaiminimą ir pravedęs Pasiaukojimo Marijai aktą, pats arkivyskupas kvietė visus maldininkus prie bazilikos durų, kur “bus pašventintas lietuviškas kryžius, o paskui jaunimas išreikš visą lietuvių kolonijos džiaugsmą, pašokdamas lietuviškų tautinių šokių”.

Po suneštinių pietų šventovės patalpose maldininkai, prieš išvykdamai namo, dar susirinko prie lietuviško kryžiaus. Čia, kun. J. Šeškevičiui vadovaujant, atkalbėjo dalį Rožinio, už persekiojamą Bendriją, bedievių komunistų nekaltas aukas, pavergtas tautas, už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Choras sugiedojo “Nenuženkt nuo akmens” ir “Lietuva brangi”.

Kelionę ir visas apeigas Alf. Kublickas įrašė į vaizdajuostę.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Priminimas nuomininkams ir savininkams

Toronto miesto gyvenvietės liečiantis įstatymas gali paliesti jus

Langų atidarymo kontroliavimas

Kad vaikučiai neiškristų pro langą, apartamentinių butų langai virš trečiojo aukšto turi būti su užkabom, neleidžiančiom pilnai atverti langą. Šios užkabos turės būti įdedamos tik gavus raštišką nuomininko pageidavimą.

Susizinojimo tinklai

Apartamentiniai namai su dešimčia ar daugiau butų privalo turėti garsinį susizinojimo tinklą tarp butų ir su pagrindinio įėjimo (pastatų centre. Kiekvienas butas taipgi privalo turėti pastato centrinių durų atrakinimo mechanizmą.

Dėl platesnių informacijų apie šiuos įstatus prašome skambinti tel. 392-7960. TDD/TTY naudotojai 392-7354

Michael L. Nixon, P. Eng.,
igaliotinis ir oficialus pastatų viršininkas

Building A Better Toronto
Department of Buildings and Inspections
City of Toronto

A. STRAUKAS

Jau keli dešimtmečiai, kai Australijos lietuviai pradėjo kas antri metai ruošti Lietuvos dienas. Šie didieji renginiai ilgesnį laiką vyko trijose gausingesnėse lietuvių kolonijose: Adelaidėje, Sydnejuje ir Melburne. Tačiau ši eilė prieš porą metų “sutrikdyta”, dėl vienos nelabai gausios, bet ambicingos ir jaunatviškos lietuvių kolonijos krašto sostinėje Kanberoje apsisprendimo šiuose iškiliuose renginiuose dalyvauti. Kanberos tautiečiai Lietuvii dienas suruošė pasigėrėtinai ir kaip maža kolonija pinigų iš kitur ne tik neprašė, bet viską baigė dar su pelnu. Dėl tos priežasties sekančių Lietuvii dienų parengimas visom kolonijom nusikėlė dvejiems metais vėliau. Pvz. Adelaidės paskutines Lietuvii dienas buvo surengusi 1980 m. ir, tik po štuonių metų, šiais 1988 m. rengia sekančias.

Ilgas “ramybės” laikotarpis atnešė kolonijai nemaža pasikeitimų ir, be abejonės, tam tikros stagnacijos, kuri yra nuolatinė mūsų bendruomenių palydovė. Tad LD ranginys žada nemaža rūpestių, kruopštaus planavimo ir visų pozityvių jėgų išjudinimo. Šis renginys Australijoje, kaip ir kitoje lietuvių kolonijose, yra vertęs prestižo reikalu. Nė viena kolonija nėra linkusi nusileisti kitai. Iš čia kyla tartum varžybos, kas geriau, įspūdingiau Lietuvii dienas suruoš.

Po 1986 m. renginio Kanberoje buvo sudarytas Adelaidės lietuvių dienoms rengti komitetas, kuris nėdelsdamas ir pradėjo planuoti. Šia proga vėta pažymėti, kad Australijos Lietuvii Bendruomenės vadovybė 1986-88 metams perėmė moters. ALB krašto valdybos pirmininkė yra Dana Baltutienė, Lietuvii dienoms rengti komiteto pirmininkė – Janina Vabolienė. Abiejuose postuose iniciatyvos nestingia.

Savo pranešime visuomenei J. Vabolienė pareiškė: “Turime gerokai pasispausti, kad ateinančios Lietuvii dienos būtų ypatingai gerai paruoštos, kad tautiečiai, suvažiuavę iš kitų apylinkių ar kraštų, negalėtų priekaištauti, jog per aštuonerius metus nesugebėjome suruošti padorių Lietuvii dienų. Lietuvii pasaulinės sporto žaidynės taip pat vyks Adelaidėje. Tad Lietuvii dienoms, skirtas laikas drastiškai sutrumpės. Kultūriniai ir sporto renginiai neišvengiamai galės susikryžiuoti. Bet bus daroma viskas, kad nė viena pusė nenukentėtų. Šios dvi sujungtos lietuvių šventės viena kitą papildys ir padarys Lietuvii dienas labiau prisimintinas.

Daug dėmesio kreipiama į Lietuvii dienų atidarymą, kurį norima padaryti kuo iškilingesnį ir savo turiniu tikrai lietuvišką. Šio tikslo siekiant su savo įnašu prisidės ir abu Adelaidės chorai: Šv. Kazimiero parapijos ir Lituanis, kurie šventės metu bus sujungti. Katedroj per Mišias chorui vadovaus N. Stapleton, o LD atidarymo iškilmėse miesto rotušės salėje tam pačiam chorui diriguos G. Vasiliauskiene.

Guodžio 26 d. yra ruošiamas Tautosakos ir dainos vakaras. Šis renginys, prieš kelerius metus įvestas į Lietuvii dienas, susilaukė pritarimo ir jau sėkmingai keliose LD pakartotas. Šiame renginyje dalyvaus mažesni įvairių apylinkių muzikiniai vienetai ir žodžio menininkai. Tai bus pirmas renginys, tartum įvadas į Australijos Lietuvii dienas.

Norime australų publikai pasirodyti su lietuvių menininkų kūryba. Šiam tikslui miesto centre yra ruošiamos dvi meno parodos (dailė ir ex libris). Jos vyks tuo pačiu metu, vadovaujamos skulptorės I. Pocienės.

Lietuvių šeimose yra sutelkta dideli kiekiai tautodailės darbų, kuriuos norime parodyti australams ir svečiams lietuviams. Šią tautodailės parodą organizuoja Elena Varnienė. Tikimės, kad paroda bus tikrai dėmesio verta.

Pasiruošimas lietuvių dienoms Australijoje

Teatras “Vaidila” iš Adelaidės ruošiasi Lietuvii dienose išeiti į sceną su J. Marcinkevičiaus drama “Mindaugas”. Bet gali būti ir pakeitimų. Galutinis žodis priklausys režisieriui V. Opulskui.

Australijos lietuviuose yra prigrįję ir jau daugelį metų Lietuvii dienose reiškiasi jaunimo meninės jėgos. Su sava kūryba pasirodo atskirų kolonijų jaunimas, ką nors originalaus atsivežęs į Lietuvii dienas. Šio pasirodymo koordinatorių – A. Kubilius.

Ruošiamas ir Literatūros vakaras, kurį organizuoja rašytoja B. Mockūniene.

Bus Dainų šventė, kuri visuomet yra laukiama ir gausiai lankoma. Praeityje šioje šventėje dalyvaudavo penki-šeši chorai. Dabar yra likę tik trys pačiose didžiausiose kolonijose. Tad ir šioj Dainų šventėje girdėsime tik Adelaidės, Melburno ir Sydnejaus chorų. Pasirodys vyrų, moterų ir mišrūs chorai. Dalyvaus ir jaunųjų dainininkų chorai.

Organizuojama ir Tautinių šokių šventė. Joje dalyvaus veteranų, jaunimo ir vaikų grupės, iš viso trylika grupių, apie 200 šokėjų. Tikimasi, kad šokių šventė sutrauks rekordinių žiūrovų skaičių, nes tai vienintelė proga pamatyti vienoje vietoje tokį gausų mūsų atžalyną. Į šią šventę suguža ne tik šokėjai, bet ir nešokantys jauni žiūrovai.

Guodžio 31. Australijos lietuvių dienos bus užbaigtos įspūdingu Naujų metų sutikimu baliumi, kur vienoj vietoj sutiksime savo netolimus kaimynus, o taip pat mielus tautiečius, iš tolimųjų užjūrių. Vieni kitiem palinkėsime laimingų Naujų metų ir... pasiilsėję, sausio 1 d., dar susitiksime atsivėsinimo gegužinėje, gražiame gamtos prieglobstyje, kaitriai Australijos saulei šildant. Žinoma, sunku bus nugalėti pagundą po visų ba-

Toronto Maironio mokyklos absolventė VIKA ROSS atsivėkina su mokykla Prisikėlimo parapijos salėje gegužės 29 d. Nuotr. R. Pranaičio

Kaip veikia mūsų programos jūsų naudai

Kanados darbo pajieškos centruose turime labai patyrusių patarėjų bei atnaujintų programų. Mums ypatingai svarbu tinkamai atlikti savo darbą ir padėti žmonėms įvairiausiose darbo problemose.

Padedame žmonėms, netekusiems darbo, ir tiems, kurie yra pavojuje jo netekti dėl pasikeitusių aplinkybių. Mes taipgi padedam nepajėgiantiems savarankiškai susirasti darbą, pvz. kaip moterims ir jaunimui.

Padedame verslo įstaigoms samdyti ir apmokyti darbininkus ir patobulinti jau turimų darbuotojų nagingumą: nuo žemiausio darbininko iki vadovaujančią vietą užimančio tarnautojo.

Faktai rodo, kad:

- Praeitais metais daugiau nei 650 vietovių sulaukė iš mūsų pagalbos daugiau kaip 5 milijonai kanadiečių.
- Daugiau nei 400,000 kanadiečių kas metai dalyvauja mūsų darbo pajieškos ir pasiruošimo darbui programose.
- Už trijų mėnesių po tokios programos, 88% sakosi ja pasinaudoję.

Jeigu reikia pagalbos, kreipkitės į savo Kanados darbo pajieškos centrą. Mes norime ir esame pasiruošę jums padėti. Ir jums rūpinamės.

Canada Employment Centres
Canada

Employment and
Immigration Canada

Emploi et
Immigration Canada

VINCAS NATKEVIČIUS

1. Religinis žmogus

Pačia esmingiausia dr. Jono Griniaus asmens savybė reikią laikyti jo religingumą. Grinius buvo *homo religiosus* — *religinis žmogus*. Yra daug religingų žmonių, bet ne visi jie yra religiniai žmonės. Religinas žmogus tikęs Dievu, priklausys Bažnyčiai, melsis, stengsis gyventi pagal Dievo ir Bažnyčios įsakymus. Religinis žmogus visa tai irgi darys, bet ne vien tai. Jis savo religingumą pabrėš, minės, išskels, visame gyvenime, tiek savo, tiek kitų, įžvelgs Dievo pasireiškimą. Visus gyvenimo reiškinius jis aiškina Dievo valia ir šita prasme abejos tikrąją žmogaus laisvę, nors ir nenorės prisipažinti, kad abejoja. Dažnu atveju, ypač nelaimės, nurodys, kad, matyt, Dievas to norėjo, kad Jis nelaime perspėja. Sąžinės priekaištus jis visada laikys Dievo balsu. Religinis žmogus jausis įpareigotas atlikti *religinę misiją*: žmones vesti prie Dievo, juos dorinti. Visos kultūros sritys, taigi ir literatūra, turinčios šią misiją vykdyti. Matysime, kad Grinius šios misijos kaip tik reikalavo ir iš rašytojų ta prasme, kad šie turį pasisakyti už gerį, nes gėris Griniui buvo Dievo prasmu (simbolis). Religinis žmogumi Grinius pasirodė jau jaunystėje, kai rašė „Sąžinės“ dramą; toks jis paliko ir kitose dramose (ypač „Stella Maris“ dramą; toks jis reikšėsi ir kritikoje, kai vertino Putino kūrybą, kai smerkė A. Škėmos veikalus ar kai polemizavo su liberaline kritika.

2. Paslaptingumas

Grinius buvo žmogus, kuris kitiems neatsivėrdavo. Tai liudija jo artimiausi draugai. Su juo buvo galima kalbėti apie daugelį dalykų, visų pirma apie literatūrą, visuomeninį gyvenimą, religiją, politines aktualijas, bet beveik niekada apie jį patį ar jo šeimą. Net pokalbis apie jo vaikystę, motiną greit išsekėdavo, nes pokalbininkas šykščiai, nenorom numesdavo porą sakinių ir nutildavo. Tai nereikšdavo, jog nutilo todėl, kad vaikystėje ar jaunystėje būtų buvę kas negera, sleptina. Susidarydavo įspūdis, jog Grinius neranda reikalo kalbėti apie praeitį todėl, kad ten nerasi nieko nepaprasto, nieko reikšmingo. Beveik niekam nieko neprasitarėdavo ir apie savo žmoną ar judviejų santykius. Šia prasme jo asmuo liko paslaptis. Betgi vargu ar reiktų nusiminti, kad „mokslo“ dar negali „peršviesti“ asmens gelmės. Būtų gera, kad ši negalė visais atvejais pasilikytų, nes gerbti kito asmens teisę, jei asmuo nori būti „neliečia-

mu“, „neaiškinamu“, netempiamų ir publikos smalsumo prekyvietę, gyvenamuoju laiku yra užmirštama. Žinoti, kas yra kitas savo giliausia esmė, mes laikome kone savaime suprantamu dalyku, mūsų teise, ko gero net moraline prievole. Kito asmens paslaptis mums tiesiog trukdo „pilnai“ gyventi, nes mes įpratome į kitą asmenį žiūrėti kaip į viešojo visuomeninio gyvenimo nereikšmingą sudedamąją dalį, kuri didžiajame visuomenės gyvenimo okeane yra tik menkutas lašas — perregimai aiškus. Jei kartais mūsų aplinkoj pasitai-ko ne toks permatomas asmuo, mes sunerimstame, mes įsiziždžiame: kaip drįsta kažkoks žmogus mums neatsiverti?! Ar gi jis sudėtingesnis, turin- gesnis nei mes? Ar gi mes ne visi iš to paties molio drėbėti? Ar gi tai socialu, demokratiška?

3. Idealizmas

Daug kas kalba už tai, jog Grinius turėjo būti *socialinis žmogus*. Štai nuo pat jaunystės, jau gimnazijoje, jis dalyvauja ateitininkų organizacijoj, renkamas į jos vadovaujamus organus (Lietuvoj — generalinis sekretorius, išeivijoj — tarybos narys); organizuoja Lietuvoj Katalikų vyrų sąjungą ir tampa jos pirmininku; pirmininkauja ir Katalikų mokytojų sąjungai, išrenkamas net Vokietijos Lietuvių Bendruomenės tarybos prezidiumo pirmininku, eina ir į politinį gyvenimą, tapdamas VLIKo nariu. Todėl prof. A. Maceina savo atsiminimuose bus teisingai rašęs: „Lietuviškios visuomenės platuose J. Grinius veikė visur, pradedant politiniu atstovavimu VLIKo ir baigiant pedagoginiu darbu lietuvių gimnazijoje bei kultūriniu įvairių įvairiausių sambūviuose, kaip studijų savaitės, susirinkimai, svarstybos, minėjimai. *Grinius neatsisakė niekam, kas jį kvietė*. Priešingai, net ir nekviečiamas jis nekartą pasirašydavo paskaitą ir, vykdamas į tą ar kitą renginį, jį pasiimdavo: galgi kas nors iš kviestųjų neatvyksias, tad jis užpildysias atsidariusią spragą (jo paties žodžiais). Griniaus įsipareigojimas visuomenei buvo tiesiog nuostabus. Taigi, pagal šią veiklą Grinius atrodė esąs didelis visuomenininkas. O vis dėlto ar nebus Maceina teisingas, toliau teigdamas: „... 'socialinis žmogus' prasme būdo atvirumo, asmeninės šilumos, patrauklumo, meno pasakoti ir leisti išsipasakoti, toks žmogus Grinius nebuvo. Nidedelės jis buvo nė iškalbos.“

Grinius ne tik žmonių prie savęs nepatraukdavo, bet dar gi juos atstumdavo. Man rodos, Maceina vėl bus bent iš dalies teisingas, tvirtindamas,

jog šio nepatrauklumo priežastį reikia įieškoti Griniaus idealizme. „Grinius buvo žmogus, — rašo Maceina, — kuris visada turėjo priešų — ne tik politikoje, kas mūsų laikais yra suprantama, bet ir pedagogo-gikoje, ir kultūroje, ir literatūroje. Ne priešininkų, kurie nesutiktų su jo teorijomis, bet priešų, kurie imdavo nekęsti jo asmens ir jam kludyti ar net keršyti. Išsiaiškinti šį priešišumą nelengva. Mano galva, jo šaknys greičiausiai glūdi Griniaus idealizme, suprantant šį *etinio reikalavimo* prasme. Nors apie I. Kanto 'kategorinį imperatyvą' Grinius buvo tik girdėjęs, tačiau savo etine struktūra jis yra buvęs tikras Kanto sekėjas: *jis reikalavo kategoriškai*, tarsi jo reikalavimas būtų buvęs paties gyvenimo dėsnių arba taisyklė. Sureliatyvinti savo reikalavimą ar net jo atsiskyti Griniui buvo labai sunku. Įvykus sankirčiai, kiti galėjo jo reikalavimą tik atmeti, nes pats Grinius retai kada nusi-leisdavo. O tai kėlė kartėlio tiek Griniuje, kuris jautėsi nesuprastas ar net išduotas, tiek jo bičiuliuose, kurie Griniaus reikalavimą pergyveno kaip neišaiškinamą užsispyrimą.

Būdamas *idealistas* sava etika, Grinius savo gyvenamoje aplinkoje, visų pirma lietuviškoje visuomenėje, regėjo daugybę ydų, trūkumų, nederių. Tai regį, be abejonės, ir kiti. Tačiau kiti reliatyvina visa tai ir nevirsta dėl to 'svieto lygintojais'. Tuo tarpu Grinius, būdamas *kategoriškas*, mėgino tai gerinti, siūlydamas savų būdų bei priemonių, kreipdamasis į spaudą, į valdybas, kartais tiesiog į atskirus asmenis, juos peikdamas, kodėl jie to ar kito nedarą ar darą ne taip, kaip jam atrodo būtų geriau. Dažniausiai šios jo pasiūlos būdavo gana fantastinės, pvz. spaudimas Z. Ivinskui eiti direktoriauti lietuviškoje gimnazijoje, kreipimasis į mūsų dvasiškius pašalinti Rožinį iš religinių praktikų, siūlymas Ateitininkų federacijai perimti 'Aidų' leidimą, pastanga rašyti F. J. Strausui ir H. Kohliui mokėti vedusiems šeimoms priedą ir t.t. ir t.t. Kai šie siūlymai būdavo nepaisomi, Grinius pykdavo ir pats, ir pykindavo kitus, nenusileisdamas nuo savo 'kategorinio imperatyvo' į kasdienos tikrovę. Etninio idealisto tragedija įsikūnijoj Griniaus asmenybėje labai ryškiai.

Kun. St. Yla Griniaus etinį kategoriškumą vadina kitu žodžiu — *reiklumu*: „*Reiklumas* sau būdingas daugeliui. Tuo požiūriu jis nebuvo išimtis. Išsiskyrė jis reiklumu ir kitiems. Tai pastebėjau atėjęs dėstyti į tą patį fakultetą teologijos skyriuje, kai būdavo bendri dėstytojų posėdžiai. Fakulteto dekanas buvo kun. prof. Pranas Kuraitis. Jam Grinius darydavo pastabų — primindavo, ko jis neatlieka ar turėtų atlikti, dėl to buvo pavadintas 'fakulteto sąžine'. Sykį dekanas viešai paprašė jį, kad teiktųsi savo sąžinei duoti atostogų bent kuriam laikui. — Reiklesnis už kitus jis buvo ir 'XX amžiaus' redakcijoje. Jo siūlymai 'taisyti visuomenę' ar 'sachuoti vyriausybę' arba 'pabarti vyskupus bei kunigus' tekdavo kitiems pri-laikyti bei modifikuoti. Būdas tų siūlymų: tuoj reaguoti, nelaukti.“

Jieškant realiųjų veiksmų, nulemusių Griniaus būdą, nereikėtų iš akių išleisti *paveldėjimo*. Galimas dalykas, jog kategoriškumą, nenuolaidumą, nepajėgumą eiti į nuolaidas Grinius bus ko gero bent iš dalies paveldėjęs iš savo motinos. Ji buvo ne tik nepaprastos energijos, bet kartu ir stipriai linkusi kitus tvarkyti, kitiems įsakinėti, kitus valdyti. Tai pajusdavo kiekvienas, kas turėdavo kokių nors reikalų su Griniene. Tai pajuto ir Griniaus žmona Alina, kai jos vyro motina apsi-gyveno Lietuvoj pas juos. Alina buvo aišku, kad gyvenimas kartu su jos vyro motina ilgai-

Dr. JONAS GRINIUS, rašytojas, kritikas, profesorius, visuomenės veikėjas.

niui pasidarys nebepakeliamas, ir ji galvojo, kaip uošvę apgyvendinti atskirai. Grinių pasitraukimas į Vokietiją padėję išgelbėjo, nes motina liko Lietuvoje.

4. Dorinis visuomenumas

Su idealizmu Griniaus asmenybei glaudžiai siejosi *socialinio teisingumo* pajautimas. Dėl to jis pasisakė už vaikų priedą prie šeimų algų. Iš Amerikos jauniesiems šviesuoliams, vykstantiems paskaitoms į Europos lietuviškųjų studijų savaites apmokėdavo kelionės išlaidas. Nepaprastą socialinį jautrumą Grinius parodė gavęs pensiją. Į ją pagal vokiečių įstatymus turėjo teisę sulaukęs 65 metų. Bet kol surankiojo reikalingus pensijai gauti dokumentus, praėjo vieneri metai. Tokiu būdu pirmas pensijos išmokėjimas įvyko bene pusantų metų nuo pensijos pradžios. Nors pensija buvo mažoka, vistik per pusantų metų sudarę gan nemažą pinigų sumą, kuri Griniui atrodė tiesiog pasakiškai didelė. Jis jautėsi neturįs teisės į tokią sumą. Ją reikėjo išdalinti kitiems lietuviams Liudvigsfelde, kur Griniai gyveno... (Dauguma jų gyveno bene geriau nei Grinius). Ir apvaikščiojo jis kone juos visus, kiekvienam duodamas rods po 50 markių. Tokiu tai neįtikimu būdu pasireiškė Griniaus idealistinis socialinio teisingumo jausmas, turbūt neturįs panašaus pavyzdžio lietuvių tarpe.

Nėra abejonės, jog Grinius buvo nepaprasto dorumo asmenybė, kokių gyvenamuoju metu jau reikia įieškoti su žiburiu: riteris be dėmės ir baimės, ypač iš viešumojo dirbančiųjų reikalavęs moralinio svarumo. Tokie žmonės nemėgstami. Tai jis žinojo ir todėl kartais save vadindavo „juoda aviimi“, nors iš tikrųjų jam tiko „baltos avies“ vardas „juodųjų“ tarpe... Jau nepriklausomoj Lietuvoj ne vienam „aukštai stovėjusiam“ jis yra kirtęs iš peties dėl tingynystės, apsilėidimo, pareigų neatlikimo, moralinio pakrikimo. Štai jo įsikišimu buvo su-tvarkytas Kaune vienas sėsėrių vienuolynas, kurio viršininkė buvo pamišusi ne tik artimo meilę, bet ir paprasčiausią teisingumą. Grinius kartu su Ambrazevičium ir I. Skrupskeliu parašė savo leidžiamam „Židiny“ (tiesa, nepasirašytą) straipsnį „Pašalinkite pikta iš savo pačių tarpo“, kuriame buvo astrokai prikašiojama 'kai kuriems aukštiesiems dvasiškiams dėl jų gyvenimo būdo ir savo pareigų neatlikimo. Dėl šio straipsnio ir kitų 'išsišokimų' dr. Grinius iki savo gyvenimo pabaigos tepaliko tik docentas, nors teologijos filosofijos fakulteto taryba jį buvo du kartus rekomendavusi pakelti į profesorius...

Iš visuomenininkų Grinius reikalavo ne tik doros, bet netgi tam tikros askozės, tam geriausiai pavyzdžiu būdamas pats. Jis, sąkysim, ilgą laiką buvo už tai, kad išeivijoj per Vasario 16 šventę nebūtų šokių, puotų ar kitokių links-

mybių, kad atliekamą pinigą tautiečiai išleistų ne atostogoms ir ekskursijoms, o knygai nusipirkti ar neturtin-giems bei jaunimui sušelpiti. Pats gyveno mažame butely, galima sakyti, vargingai, niekad nesvajodamas įsigyti geresnių baldus ar išvykti il-gesnių vasaros atostogų. Jo visa vasaros pramoga buvo išvykti vieną sekmadienį į netoli nuo Miuncheno esantį Starnbergo ežerą paplaukioti garlaiviu. Į šią asketinę laiky-seną Grinių turbūt lenkė jo proletariška kilmė, bet dar labiau jo krikščioniška pasaulėžiūra, kuri, jo įsitikinimu, įpareigoja aukštam idealizmui ir net kovai su buržuazine, juslinių malonumų besivaikijančia visuomene. Kaip matysime, asketinio dorinimo polinkiai bus apsprendę ir jo pažiūras į grozinę literatūrą bei jos kritiką.

5. Rimtumas iki sarkazmo?

Grinius buvo žmogus, kuris beveik nesijuokė. Tiesa, retkarčiais jo veide pasirodydavo šypsena, bet prislopinta, niekad pilna, verčianti visiškai atverti burną, ją prašiepti iki ausų. Nežinau, ar juoktis Grinius nemokėjo ar nepajėgė nė jaunystėj, — tada, kai aš jį arčiau pažinau, išeivijoj, nuoširdžiai juokiantis negirdėjau. Tą patį broužą Griniaus laikysenoj teigia ir kun. St. Yla: „*Rimtas* savo laikysena, gyvenimožiūra, principingu-mu. Laikysena — ori, natūraliai rimta, be šypsno, be žaismingumo; nepažįstančiam galėjo atrodyti netgi rūsti.“

A. Maceina Griniaus asmens gėlmę pastebi net sarkazmo: „... iš Griniaus lūpų ar jo plunksnos einanti kritika būdavo beveik nuolatos jungiama su *sarkazmu*. Daug humoro Grinius neturėjo. Kažkokia rūsti rimtis, beveik 'kilnybė' — le sublime' viešpatavo jo sieloje. Tad ir jo kritika reikšdavosi ne tik objektyviu galvėjimu, argumentais, bet ir ironizavimu asmenų, su kuriais jis galvėdavo. Tokio sarkazmo yra pilna Griniaus brošiūra „Mano viešnagė Amerikoje“ (Londonas, 1963), tokiu sarkazmo pilnas ir jo straipsnis „Formalistinė ar integralinė kritika“ („Draugas“ 1979. V. 19.). Tad nėra nieko nuostabaus, kad sarkastiški apibūdinimai asmens ar jo minties (pvz. „kritiko ap-svaigimas meno kūrinio degtinė pagimdo šampaną“) yra ne vieną įskaudinę ir priešiškaite nuteikę.“

Be abejonės, būtų neteisu aiškaus idealistinio nusitei-kimo žmogui, koks buvo Grinius, primesti išvis nuosir-dumo stoką. Jo Grinius turėjo apsieiti ir jį parodydavo ypač jauniesiems. Dr. Kęstutis Girnius liudija, kad jam Grinius buvęs labai nuosirdus, stengsis patarti ir padėti, kai jis su šeima atsikėlė Miunchenan. Grinius taip pat beveik nežiūrį sarkazmo Griniaus polemikoj su Valiukė-naite: ten jis net regi Griniaus tėvėšką susirūpinimą jauna kritike ir atlaidų šyps-nį dėl jos išsišokimų.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Elena Vasyliūnienė savo tapybos darbų parodą kasmet surengia viešojoje bibliotekoje Cambridge, Mass. Šiometinė paroda įvyko gegužės 16-28 d.d. Atidaryme kalbėjo direktorius P. Sakey.

Iš kelių po Lietuvą grįžusio Broniaus Kviklio sutiktuviams buvo skirta penktadienio vakaronė Jaunimo centro kavinėje gegužės 13 d. Tas keliones B. Kviklys pradėjo 1964-68 m. keturiais „Mūsų Lietuvos“ tomiais, o jas baigė 1980-88 m. šešiais „Lietuvos bažnyčių“ serijos tomiais, apimančiais visas Lietuvos vyskupijas. Iš tikrųjų tiems šešiams tomams neužteko numatytų šešių knygų — Vilniaus arkivyskupijai teko skirti dvi. Spausdino Mykolo Morkūno spaustu- vė Čikagoje, išleido Amerikos lietuvių bibliotekos leidykla. Dokumentinė „Lietuvos bažnyčių“ serija turi 3.556 puslapius su 5.392 iliustracijomis, brėžiniais ir žemėlapiams. Vakaronėi Jaunimo centro kavinėje vadovavo Akademinio skautų sąjūdžio atstovas Kęstutis Ječius. Invokaciją sukalbėjo vysk. V. Brizgys. Žodį Amerikos lietuvių bibliotekos leidyklos vadu tarė šios serijos techninis redaktorius dail. Petras Aleksa. Su paskutiniu šeštojo serijos tomu „Kaišiadorių vyskupija“ vakaronės dalyvius supažindino kun. dr. Ignas Urbonas, pats kilęs iš tos vargingiausios, daugiausia kentėjusios Lietuvos vyskupijos. Žinių apie ją nedaug tebuvo, nes Kaišiadorių vyskupija neturėjo nei kuni-gų seminarijos, nei savo laikraš-čio. Vytienis Statkus skaitė pranešimą „Bronius Kviklys — skautas“, nušviesdamas jo skautišką ir žurnalistinę veiklą, atlikus darbus. Iš ilgų žurnalistinių kelių grįžusių vyr. skautininką filisterį Bronių Kviklį sveikino Akademinio skautų sąjūdžio atstovai. Vakaronė priminė išskilimą skautų sueigą. B. Kvikliui architektūriniais bažnyčių aprašymais daug talkino dr. Jurgis Gimbutas. Savo žodyje B. Kviklys prisiminė gausius taktininkus ir rėmėjus, kurių dalis mirė, nesulaukusi pradeto darbo užbaigos. Visų mirusiųjų pavarės buvo perskaitytos, jų atminimas pagerbtas vakaronės dalyvių atsistojimu.

Aštuntoji premijų išteikimo šventė gegužės 15 d. įvyko Los Angeles mieste, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje. JAV LB kultūros taryba, vadovaujama pirm. Ingridos Bublikienės, buvo paskyrusi šešias 1987 m. premijas: literatūros — Antanui Gustaičiui, dailės — dail. Adai Korsakaitei-Sutkuvieni, muzikos — Juozo Žilevičiaus ir Juozo Kreivėno muzikologijos archyviui Čikagoje, teatro — Los Angeles dramos sambūrio rež. Petriui Maželiui, radijo — „Laisvės žiburio“ programos vedėjui Romui Keziui Niujorke ir žurnalistikos — „Draugo“ redaktoriui kun. Pranui Garšvai, MIC. Šventės dalyvių rengėjų vardu pasveikino JAV LB Vakarų apygardos pirm. A. Nelsienė, laureatus — JAV LB kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublikienė. Didžiausia yra \$3.000 literatūros premija, parūpina pačios JAV LB krašto valdybos. Visoms kitoms premijoms po tūkstantį dolerių kasmet paskiria JAV lietuvių fondas. Literatūros premiją A. Gustaičiui už jo satyrinių eilėraščių rinkinį „Pakelėję ir pažadėtąją žemę“ iškė JAV LB krašto valdybos pirm. Vytautas Volertas. Ši literatūros premija gali būti paskirta ir kitose šalyse gyvenantiems lietuviams. Visos kitos premijos, kurių mectenatas yra JAV lietuvių fondas, skiriamos tik JAV lietuviams. Šiometinėje šventėje jas iškė LF igalio-tinis Los Angeles apylinkėje Jonas Činga. Asmeniškai jas tegalėjo priimti R. Kezys ir P. Maželis, dalyvavę šventėje. Muzikos pre-mija buvo iškėta J. Žilevičiaus ir J. Kreivėno muzikologijos archyvo darbuotojai L. Venclauskie-ni. Dailės premiją A. Korsakaitėi-Sutkuvieniė priėmė dail. Dan-guolė Kuolienė, žurnalistikos pre-miją kun. P. Garšvai, MIC. — jo igaliota V. K. Vidžiūnienė. Šven-tės programai pasikeisdami vado-vavo Almis Kuolas ir Marytė San-danavičiūtė-Newsom. Aktorė Ra-sa Allan-Kazlas įdomiai atliko Maironio baladę „Čičinskas“, deklamaciją sujungdama su pantomi-mika. Dainomis įsijungė Los An-geles vyrų kvartetas, fejletonu „Satyriko kelias į garbę“ — laurea-tas Antanas Gustaitis.

Vydūno 120 metų gimimo sukak-ties minėjimai buvo baigti moks-line konferencija, kurią balandžio 26 d. Vilniuje surengė Lietuvos mokslų akademijos filosofijos, sociologijos ir teisės instituto etikos skyrius. Pranešimus buvo paruošę: akademikas J. Lankutis, profesoriai B. Genzelis ir V. Žukas, filosofijos dr. B. Kuzmickas, docentė A. Vaitiekūnienė, filoso-fijos mokslų kandidatas V. Bagdo-navičius ir kiti. Konferencijos dalyvius ypač sudomino V. Gasi-liūno pranešimas apie pedagogi-nes Vydūno pažiūras, J. Trinkūno — apie senojo lietuvių tikėjimo sampratą Vydūno kūryboje.

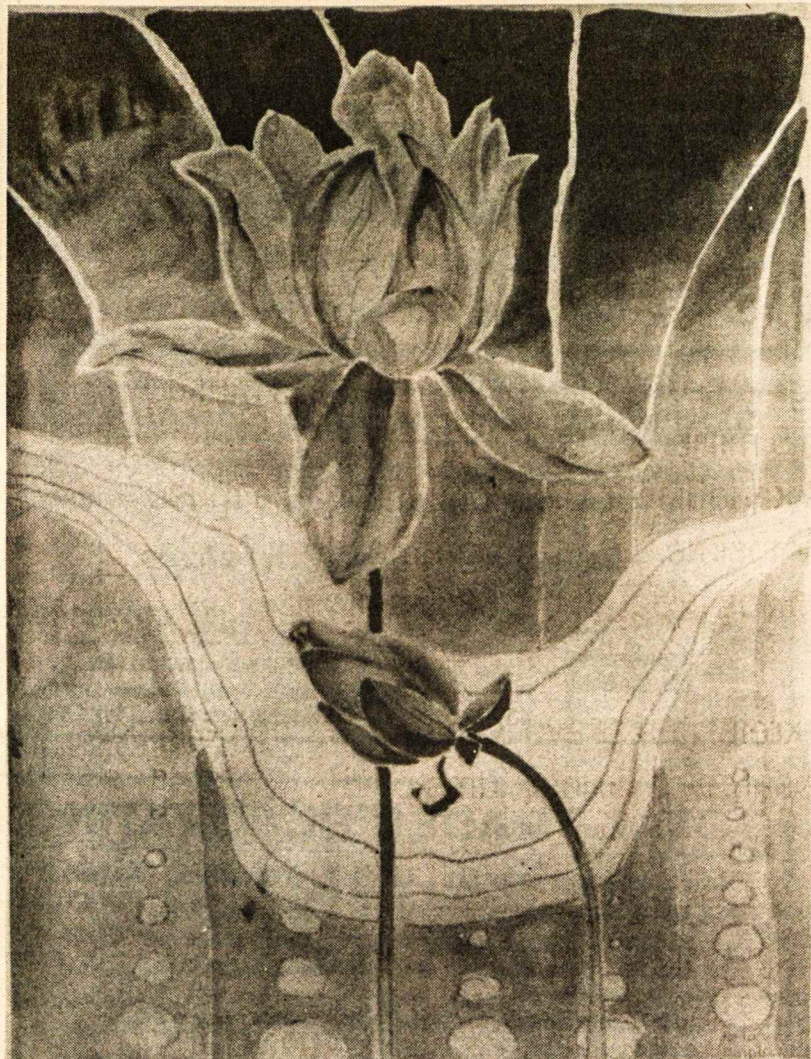
Vilniaus senamiesčio teatro stu-dija, išaugusi iš Vilniaus universi-teto kiemo teatro, pernai Mairo-nio 125-tųjų gimimo metinių pro-ga suvaidino jo istorinės dramos „Kęstucio mirtis“ III veiksmą, paruoštą rež. Leono Cunio. Su Vilniaus senamiesčio teatro stu-dija pradėtą darbą jis užbaigė ši pavasarį. Pilna šios Maironio pen-kių veiksmų dramos premjera bir-želio pradžioje įvyko Trakų pily-je. Vytauto vaidmenį sukūrė ak-torius Algimantas Maceina, Onos — aktorė Alina Žiaunytė. Spau-doje įdėtos tų aktorių nuotraukos senovinėje aprangoje atkrei-pia skaitytųjų dėmesį į A. Ma-ceinos laikomą skydą su ryškiu Vyčio ženklui.

Klaipėdos praeitį atspindinti archeologinių radinių paroda bu-vo surengta šio Lietuvos uosto gyventojams ir svečiams. Parodai buvo sutelktį pilnavietės terito-rijoje ir senuosiuose kvartaluose rasti metalo ir stiklo dirbiniai, kalvystės įrankiai, ženklintos čer-pės, olandiška skaidria glazūra dengtos lėkštės, porceliano py-pykų rinkinys, gintarinų karolių liekanos, XVI š. aludario samtis. Praeities kovas priminė akmeniniai sviediniai, kilpinio lanko strėlių antgaliai. Paroda lanky-tojus supažindino su XIV-XVIII š. miestiečių buitimi, tradicijomis, architektūra, prekybiniais ryšiais. Archeologų vadovas Vladas Žul-kus džiaugiasi, kad dabar keli simtai šios parodos rodinų pa-pildys Kraštotyros muziejaus fon-dus, o dar daugiau jų bus perduo-ta steigiamam Klaipėdos sena-miesčio muziejui.

Trisdešimtas respublikinis sa-veiklinių filmų festivalis, surengtas Lietuvos meno darbuotojų rū-muose Vilniuje, susilaukė beveik 50 mėgėjiškų bandymų, kurių du trečdaliai sudarė dokumentiniai. Vertintojų komisija, vadovauja-ma filmų rež. R. Vabalio, aukso medalius paskyrė dokumenti-niams filmams — vilniečio E. La-pinsko „Kajetonui“, vilniečio A. Prockio ir V. Blažio „Kai Nido-je auga grybai“ ir kauniečio R. Povilaičio „Skubėjime į Tolmin-kiemi“. Aukso medalį laimėjo ir panevėžiečio V. Andrašiūno eks-perimentinis filmas „Tušti vitra-žai“. Pereinamasis festivalio prizas išteiktas vilniečiams, Lie-tuvos kinematografijos komiteto diplomai už geriausią režisūrą — panevėžiečiui V. Andrašiūniui, sukurusiam „Tuščius vitražus“, Lietuvos kinematografininkų są-jungos diplomai už geriausią fil-mavimo darbą — vilniečiui D. Ma-žuliui, dokumentinio filmo „Sa-vaigtalis“ autoriui.

Anzelmas Matutis (1923–1985), vaikams skirtos poezijos kūrėjas, prieš mirtį įvertintas tarptautiniu H. K. Anderseno diplomu, kiek-viena pavasari prisimenamas Va-rėnos rajone. Pausuopio kaimelyje. Čia pas jį susirinkdavo aplin-kinių kaimų vaikai, atvykdavo ra-šytojai, literatūros bičiuliai. Čia buvo kilusi mintis rengti vaikams skirtus poezijos pavasarelius, dabar pakeista bičiulių susitikimais velioniai prisiminti, pasidalin-ti mintimis apie vaikų literatūrą. Šiometiniame susitikime apie vai-kų literatūrą kalbėjo poetas E. Matuzevičius, literatūros kritikas J. Linkevičius, iš Maskvos atvykęs rašytojas V. Aleksandrovas. A. Matutis eilėraščių skaitė aktorė I. Leonavičiūtė. Renginin įsijungė ir su savo šeimos kapela atvykęs kompoz. J. Gaizauskas. Lietuvos knygos bičiulių draugijos Varėnos rajono skyrius pernai įsteigė An-zelmo Matučio premiją už geriau-sią eilėraščių vaikams gamtos, žem-ės, tėvynės tema. Pirmąja lau-reate šiemet tapo poetė Zita Gai-žauskaitė, parašiusi eilėraščių „Tė-vynė“.

V. Kst.

„Gelės ir žiema“ — dailininkės EDITOS NAZARAITEs kūrinys iš rengia-mos grupinės lietuvių dailininkų „Parodos 88“ birželio 24-27 d.d. Toronte

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

sustabdančias bet kokius svarbesnius nutarimus dėl nuolatinių trinties, kurią sukelia neturtingų Trečiojo pasaulio tautų atstovai, Sovietų Sąjunga su savo satelitais, arabų valstybės ir Izraelis.

Ne visada didesnių sprendimų padaroma ir ekonominės Vakarų pasaulio vadų konferencijose, nes ir jų nuomonės dažnai būna skirtingos dėl kiekvieną slegiančių savo krašto rūpesčių. Toronto konferencijoje pagrindinis dėmesys teko Kanados ministeriui pirm. B. Mulroniui ir JAV prez. R. Reaganui. B. Mulroniui problema sudaro artėjantys Kanados parlamento rinkimai ir vis dar nepalankūs viešosios nuomonės tyrimo duomenys. JAV prez. R. Reaganui tai buvo jaus paskutinis dalyvavimas tokioje konferencijoje. Sekančiais metais jį pakeis naujasis JAV prezidentas. Vakarų pasaulio vadų konferencija gali tapti paskutine ir Kanados ministeriui pirm. B. Mulroniui, jei konservatoriai pralaimėtų parlamento rinkimus. Tad jam ypač rūpėjo gauti visų vadų pritarimą patvirtinimo laukiančiai JAV ir Kanados laisvos prekybos sutarčiai. Pitarimas, įjungtas į baigminį konferencijos pranešimą, buvo aiškus ministerio pirm. B. Mulronio laimėjimas, liečiantis Kanados reikalus. Pasauliui buvo reikšmingesnis nutarimas palengvinti atsisakymą už skolas neturtingosioms Afrikos valstybėms. Iki 1988 m. pabaigos joms bus paruoštas naujas planas, leisiantis sumažinti paskolų palūkanas, pratęsti paskolų grąžinimą.

Vadų pritarimo susilaukę pažadas sustiprinti kovą prieš jaunimą žudančius narkotikų skleidėjus. Tačiau galutinai nesutarta liko valdinė parama ūkininkams, kasmet siekianti apie \$250 milijonų. Dėl jos kyla įtampa tarp grūdais bei kitais maisto gaminiais prekiaujančių šalių tarptautinėje rinkoje. Mat ūkininkai, gavę finansinės paramos iš valdžios, atpigina grūdų ir maisto gaminių kainas. Ypač didelės finansinės paramos susilaukia Europos ekonominei bendruomenei priklausančių šalių žemės ūkis. Ūkininkus daugiau ar mažiau remia ir Kanados bei JAV vyriausybės. Dėl tos paramos jau dabar pradeda aštrėti ginčai, atnešti laisvos prekybos sutarties. Mat tokiu atveju kovą dėl kainų abi pusės turėtų pradėti vienodomis sąlygomis. Prez. R. Reagano

nuomone, valdinė parama, su mažinančiu maisto gaminių kainas, iš viso turėtų būti panaikinta sekančių dvylikos metų laikotarpyje. Tokiam griežtam sprendimui nepritaria Europos šalių vadai. Valdinės paramos sumažinimas žemės ūkiui bus svarstomas sekančiuose kainų ir muitų kontrolės posėdžiuose.

Spaudoje taipgi nuskambėjo vienos kairiųjų organizacijos "Alliance for Non-Violent Action" nesėkmingas bandymas teismo būdu sustabdyti šešių Torontan atvykstančių vadų įsileidimą Kanadon. Šios grupės advokatas Ch. Roach aiškino federaciniam teisėjui M. Teitelbaumui, kad šeši ekonominės konferencijos atvykti norintys Vakarų pasaulio vadai yra karo nusikaltėliai, atsakingi už Šiaurinės Airijos okupaciją, JAV įsiveržimą Grenadon, Izraelio invaziją Libanon 1982 m. Esą Kanados įstatymai užtikrina karo nusikaltėlių neįsileidimą. Propagandinis prokoministinės grupės cirakas baigėsi prieš konferenciją nukreipta demonstracija, susilaukusia apie 300 dalyvių prie Ontario meno galerijos, kai joje lankėsi ekonominės konferencijos dalyviai. Policija už tvarkos pažeidimą neregalia demonstracija suėmė keturiolika karingai nusiteikusių vyrų ir tryliką moterų.

Opozicinių partijų pasmerkimo susilaukė Britanijos premjerės M. Thatcher kalba jungtiniame Kanados parlamento posėdyje. Viešnia iš Londono

RENATA M. MIKENAITĖ.

dr. Vyto ir Virginijos (Sakalaitės) Mikėnų dukte, šį pavasarį baigė Centrines Floridos universitetą ir įsigijo bakalauro laipsnį inžinerijoje (Bachelor of Science degree in Engineering). Diplomų įteikimo iškilmėse dalyvavo jos tėvai, sesuo Dariaja, brolis Vytkas, seneliai ir burs artimųjų. Visi jai linki geriausios sėkmės

"Aušros sūnūs" Toronte

Hamiltono lietuvių teatras "Aukuras" birželio 12 d., sekmadienio popietį, Prisiškėlio parapijos salėje suvaidino S. Kymantaitės-Čiurlionienės dramą "Aušros sūnūs". Režisierė Elena Dauguvietytė-Kudabienė ne tik subūrė tinkamų jų rolėm aktorių, bet ir pati vaidino elgetą Barborą. O tai ne eilinė kaimo elgeta, bet pasišventusi patriotė, visomis savo jėgomis padedama knygnešiams, nešiodama rankraščius, žinias, perspėjimus pavojaus atvejais. Kaip miela buvo stebėti šią žymią mūsų aktorę scenoje. Nuo pirmo įkiutinimo Rusteikių trobon, lyg kokia skarmalų kupeta, iki pat pabaigos mus imponavo Barboros charakteris.

Nuo jos neatsilikio Marija Kalvaitienė ir Kazimieras Bungarda kaip senieji Rusteikiai, be priekaištų sukūrę įtikinančius kaimiečių charakterius. Rusteikienė gyvena kasdieniniais šeimos rūpesčiais, sielodamasi dukters ir sūnaus ateitimi, bet ne visai supranta vyro idėlizmą ir jo pasirinkimą būti knygnešiu, kuris prisiekia "... aš nemirsiu tol, kol maskoliška koja mindžios Lietuvos žemę".

Onutė Stanevičiūtė, viena iš jaunimo atstovų, visus sužavėjo kaip Rožė, Rusteikių dukterė. Ypatingai įsidėmėtina jos jausminga scena su elgeta Barborą, po to, kai sužinojo, kad Albinas Stinkis ją apgavo ir išdavė žandams jam patikėtas paslaptis apie tėvo veiklą. Ke-

liom akimirkom pamiršau, kad esu žiūrovas salėje ir pasijutau pergyvenęs jos sielvartą. Atrodo, kad teatro meilė turi stiprias šaknis jos šeimoje. Matas Stanevičius (brolis) irgi įtikinčiai suvaidino Rožės brolių Jurgį, nutaręs eiti knygnešio tėvo pėdomis, ir žūstančią dėl sesers išdavystės.

Gal sudėtingiausias charakteris iš visų veikėjų yra niekšo Albino Stinkio, kuris, suviliojęs Rožę, išduoda žandams iš jos išgautas paslaptis. Vytautas Stukys šiame vaidmeny apgavo ne tik Rožę savo nuosirdumu, bet ir mane visai neparodydamas savo niekšiško būdo iki pat pabaigos.

Negalima nepaminėti ir kitų veikėjų, prisidėjusių prie veikalo pasisekimo: Antanas Mingėla (Šatkus), jaunuoliai Tomas Kekys ir Viktoras Remesat (caro kareiviai). Ypatingai pagirtiną žandarų vaidmenį atliko Algis Venslovas (Stolcas) ir Juozas Sakalauskas (Petrovas).

Gaila, kad programoje nebuvo suminėti žmonės, pasirūpinę rūbais ir dekoracijomis, nes jiems priklauso didelis "bravo". Ypatingai pasigėrėtiną vaidą sudarė miško scenovaizdis paskutinėje dalyje. Visa tai prisidėjo prie spektaklio pasisekimo, ir arti trys šimtai torontiečių išreiškė savo pasitenkinimą ir padėką nuosirdžiai ir ilgai plovdami uždangai nusileidus. Sėkmės ateiti! M.

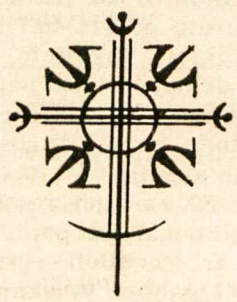
pareiškė pilną savo pritarimą laisvai Kanados prekybai su JAV. Šią sutartį pasirašė ir už jos pripažinimą kovoja Kanados ministerio pirm. B. Mulronio konservatorių vyriausybė. Tokį viešnios pritarimą kritiškai sutiko NDP socialistų vad. E. Broadbentas ir liberalų vad. J. Turneris, grynai partiniais tikslais atmetantys laisvą prekybą tarp JAV ir Kanados. E. Broadbento opoziciją kursto socialistus remiančios darbo unijos, nenorinčios prarasti dabartinės sąlygos išsikotų laimėjimų, naudingų unijoms, bet ne Kanadai laisvos prekybos varžybose su JAV. J. Turneris rauda, kad laisvoji prekyba pažeis Kanados nepriklausomybę. Tokiai minčiai pritaria ir E. Broadbentas. Tad jiems ypač buvo karti premjerės M. Thatcher pastaba, kad Britanija jau prieš 15 metų įsijungė į Europos ekonominę bendruomenę, o jos nepriklausomybė nebuvo pažeista. Tiesos betgi yra liberalų ir socialistų vadų kaltinime, kad konservatorė M. Thatcher norėjo padėti konservatoriui B. Mulroniui.

Pasaulio įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Popiežiaus viešnagė

Jonas Paulius II penkias dienas paskyrė oficialiam apsilankymui Austrijoje. Žydų protesto susilaukė jo susitikimas su Austrijos prez. K. Waldheimu, kurį žydai be jokio teismo yra paskelbę karo nusikaltėliu. Didžiausią protestą reiškę grupelė JAV žydų, kai Šv. Tėvas malūnsparniu atskrido buvusiu Mauthauseno koncentracijos stovyklon. Jiems ypač nepatiko, kad Jonas Paulius II kalbėjo apie aukas, atskirai nepamėndamas žydų. Specialiame susitikime su žydais jų vadovas P. Groszas prašė popiežių užmegzti diplomatinis Vatikano ryšius su Izraeliu. Jonas Paulius II pakartojo jau anksčiau girdėtą sąlygą, kad pirmiausia reikia išspręsti palestiniečių klausimą, suteikti tarptautinės teisės Jertalei, nes ji yra šventa vieta krikščionims, mahometonams ir žydams. Esą reikia vienodos pagarbos Izraeliui ir žydams, ir palestiniečiams. Žydų tauta, įstovaudamasi tarptautiniais įstatymais, turi teisę į savo tėvynę, bet tokią pat teisę turi ir palestiniečiai. Daug maldininkų Austrijos pasienio vietovėje Traudorfėje sutraukė popiežiaus Jono Paulius II atnašautos Mišios, skirtos katalikams iš R. Europos. Iš Vengrijos buvo tikimasi susilaukti apie 120.000 dalyvių. Tačiau atvyko tik pusė šio skaičiaus. Kiti buvo atvykę iš Jugoslavijos ir Lenkijos. Šv. Tėvas juos perspėjo saugotis komunistinių šalių peršamo ateizmo, kuris pakerta žmogaus šaknis su Dievu. Mišiose dalyvavo tik pora šimtų čekoslovakų, nes kiti negavo vizų apsilankyti Austrijos teritorijoje.

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

**Gerry Loughheed
Funeral Home**

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

CHESSINGTON LIMOUSINES

vestuvėms, gimnazijos, universiteto
mokslo užbaigimo ir kitom progom.
Lietuviams nuolaida

C. Jason (Jasiūnas) Toronte
Tel. (416) 624-8181

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

7 1/2% už 90 dienų term. indėl.
7 3/4% už 6 mėn. term. indėlius
7 3/4% už 1 m. term. indėlius
8 % už 2 m. term. indėlius
8 % už 3 m. term. indėlius
9 1/2% už 1 m. GIC invest. pažym.
9 1/2% už 2 m. GIC invest. pažym.
9 3/4% už 3 m. GIC invest. pažym.
8 % už pensijų planą (variable rate)
9 1/4% už 1 m. term. pensijų planą
9 1/2% už 2 m. term. pensijų planą
9 3/4% už 3 m. term. pensijų planą
8 % už pensijų fondą – RRIF (variable rate)
6 % už taupymo s-tas
5 3/4-7% kasd. palūkanų sąskaita
7 1/2% virš \$10,000 kasd. pal. sąsk.
5 3/4% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo 10 1/2%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 10 1/2%
2 metų 11 %
3 metų 11 1/4%
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 %
(variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% (kainoto turto).
Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

AKTYVAI virš 65 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – s a v i n i n k a i

Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgicijų, palkimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.

KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331
arba 537-2869

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas street west
Islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sažiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

PRISIŠKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmdadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmdadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 7 1/2%	Asmenines paskolas
180-185 d. term. ind. 7 3/4%	nuo 11 %
1 metų term. indėlius 7 3/4%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 8 %	nuo 11 %
3 metų term. indėlius 8 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. 9 1/2%	Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų GIC-met. palūk. 9 1/2%	1 metų 10 1/4%
3 metų GIC-met. palūk. 9 3/4%	2 metų 10 3/4%
1 metų GIC-mėn. palūk. 8 1/2%	3 metų 11 %
RRSP ir RRIF (pensijos) .. 8 %	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP-1 metų term. ind. 9 1/4%	1, 2 ir 3 metų 10 %
RRSP-2 metų term. ind. 9 1/2%	Draudžiamie asmeninės ir su-
RRSP-3 metų term. ind. 9 3/4%	tarties paskolas iki \$15,000
Specialiąją taup. s-tą 7 1/2%	ir narių gyvybę iki \$2,000 už
Taupomąją sąskaitą 6 %	santaupas laikomas šėrų, če-
Kasd. pal. taupymo sąsk. 7 1/2%	kių ir taupymo sąskaitose.
Kasd. pal.čekių sąsk.iki ... 5 3/4%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir keliolnų čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 37 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai opsiuštai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTVUVA (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES 1567 Dundas St. W.
Real Estate & Insurance Ltd. Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius
Telefonai: 531-1191
namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sažiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?
Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2639

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylių, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Gražuliui gresia mirtis

Lietuvių informacijos centrai iš Lietuvos praneša, kad Pravienskių lageryje įkalinto Petro Gražulio sveikatos būklė yra labai sunki, kad jo gyvybė "kabo ant plauko". Jis jau antrą kartą iš eilės pasodintas karceryje, kur jis žadėjo protesto ženklą badauti. Lagerio viršininkas, stalinistinių pažiūrų ir metodų plk. Arlauskas, yra pasakęs "dėl to, kad Petras Gražulis karcery supus, Sov. Sąjungos ir JAV santykiai nepablogės". Gražulis buvo nuteistas vasario 10 d. už atsisakymą tarnauti sovietinėje armijoje. Jis buvo baudžiamas pašaukimu į karinius apmokymus, už dalyvavimą taikingose demonstracijose. Pateikiame atsisakymo pilną tekstą.

Kreipimasis į viso pasaulio geros valios žmones ir į Tarpautinę amnestiją, Helsinkio baigiamojo akto grupes, Kestono kolegiją

GELBĖKITE PETRĄ GRAŽULĮ!

Petras Gražulis, aktyvus kovotojas už religijos ir tautos laisvę, už tai sovietinis teismas nuteisė jį 10 mėnesių kalėti. Suprantama dabar nebe Stalino laikai, todėl tikrąją nuteisimo priežastį teko užmaskuoti taip vadinama kareiviška priežastimi. Teismo salėje su Petru buvo susidorota ne tik juridikai, bet ir fizikai. Vilniaus Lukiškių kalėjime paplk. Adomaitis pareikalavo iš Petro, kad paneigtų pasauliui pasklidusią žinią apie susidorojimą su juo. Jei tu nepadarysi gresinio lageryje atiduoti jį kaip auką homoseksualistams. Petras Adomaičio reikalavimui neįvykdė, todėl Adomaičio grasinimas tapo realybe. Sovietiniuose lageryuose homoseksualistai kalinių tarpe labai niekinami. Bendros kalinių masės sunkiomis ir vieningomis pastangomis po Stalino mirties buvo iškovota, kad homosek-

sualistai būtų apgyvendinami atskirose patalpose, valgykloje sėdėti prie atskirų stalų, naudotųsi atskirais indais, ir t.t. Lagerio čekistai pareikalavo, kad Petras valgykloje sėdėtų prie homoseksualistų stalo. Petras atsisakė. Už tai buvo uždarytas į karcerį, kur paskelbė bado streiką. Karceryje jau sėdė antrą kartą iš eilės. Petro gyvybė pakibo ant plauko. Prisimindami Stalino, ir dar persitvarkymo laikais lageryje nukankintus — poetą Vasilijų Stusą, rašytoją Anatolij Marchenką — negalime nesijaudinti dėl savo brolio ir bičiulio, tauraus kataliko ir Lietuvos patrioto Petro Gražulio likimo. Bet mes vieni esame bejėgiai jam padėti. Jį išgelbėti gali tik pasaulio visuomenės skubus ir energingas įsikišimas. Todėl ir šaukiame, maldaujame, viso pasaulio gerieji žmonės, gelbėkite Petrą Gražulį! Jūs savo energingais protestais galite išgelbėti ir tikimės, tai padarysite.

Petro Gražulio lagerio adresas: Lietuva, Kaunas, OČ. 12, 8-21.

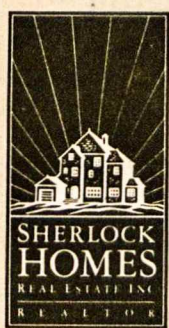
Lietuva, 1988. VI. 21
Pasirašė giminės ir Petrai gerai pažįstamys draugai: broliai ir kunigai Antanas ir Kazimieras Gražuliai, kun. Vytautas Prajara, kun. Leonas Kalinauskas, kun. Jonas Kastytis Matulionis, Liudas Simutis, Bronė Valaitytė, Jadvyga Bieliauskienė, Marytė Gudaitytė, Liudvika Kelpšienė, Katerina Žukienė, kun. Viktoras Aukštakalnis, kun. Edmundas Atkočiūnas, kun. Rokas Puzonas, Robertas Grišas, Saulius Kelpšas, Nijolė Sadūnaitė, Aldona Raižytė, Regina Buzienė, Ona Rutkauskienė. Iš viso 150 žmonių.

• Kai mirštame, turime savo dveln tik tai, ką atidavėme kitiems.
(Peter Maurin)

MARIUS E. RUSINAS, turis septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyriui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudros bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus

Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Jeif norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti.

Prizadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

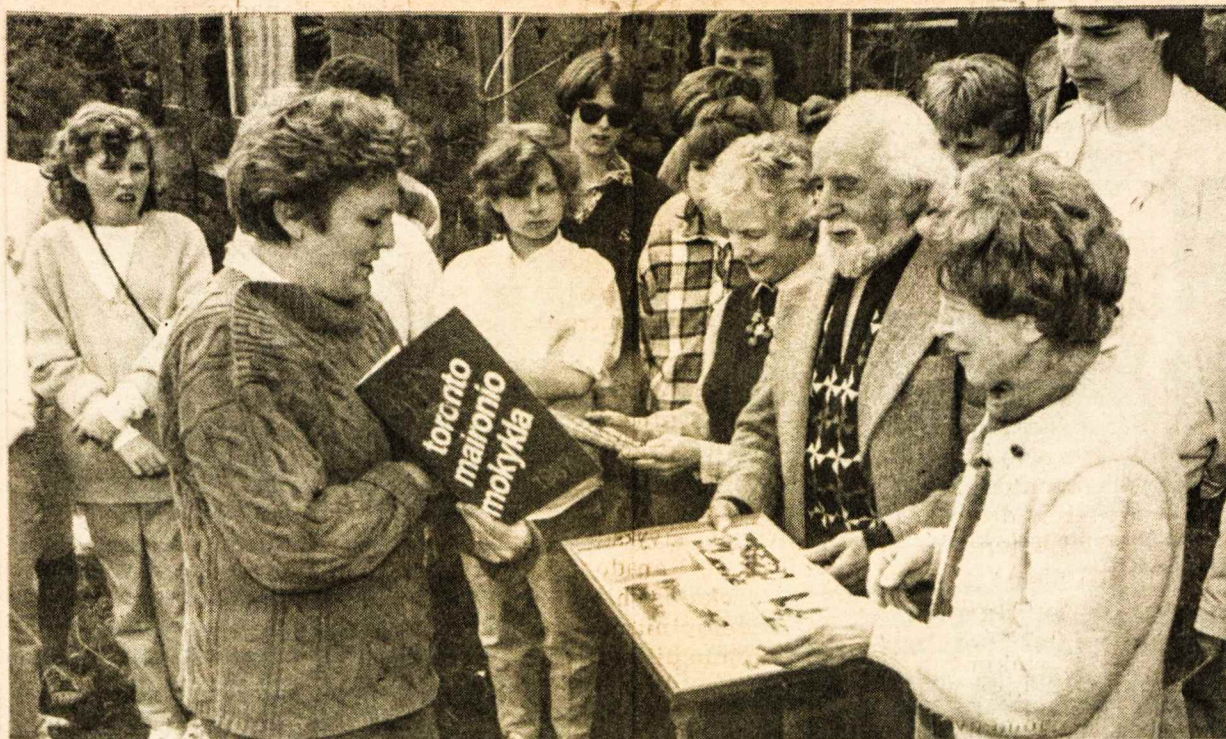
RE/MAX homecentre inc., realtor
an independent member broker
birute spudas, B.A.
sales representative

LAKESHORE ir KIPLING rajonai – pus dviejų miegamųjų butas. Langai į parką bei parką. Kaina \$99.900.

ŪKIS – 204 akrų žemės, namas ir kiti pastatai. Nuo Otavos į šiaurės vakarus 100 km prie Constan ežero. Kaina \$130.000.

1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469

535-2500

Dailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių sodyboje Toronto Maironio mokyklos vedėja GIEDRA PAULIONIENĖ įteikia šeiminkams mokyklos dovanas

SPORTAS

Vykstantiems į III PLS žaidynes Australijon

Pranešimas nr. 5

Iki III PLS žaidynių beliko 6 mėnesiai – atėjo galutinio apsisprendimo valanda. Jei galutinis sprendimas yra VASIJOJAME, tai:

1. Reikia tuojau įmokėti \$50 užstato už kiekvieną vykstantį. Čekius siųsti į American Travel Service Bureau, 9727 So. Western, Chicago, IL 60643. Paskutinė data yra birželio 30 d., po jos patys klubai turės tvarkyti savo kelionę.
2. Reikia Australijos žaidynių leidiniui kiekvienos komandos ir kelių pavienių sportininkų nuotraukų su pavardėmis ir trumpu aprašymu ne vėliau kaip iki birželio 30 d.

3. Reikia iki liepos 20 d. dar įmokėti po \$150, norint užsigeriantuoti dabartinę kelionės kainą.

4. Reikia duoti sąrašą visų, kurie norėtų Adelaideje apsigyventi motelyje, nes organizatoriai galės pas žmones patalpinti tik 150 sportininkų. Motelių kainos yra priemonės: kambarys su 3 lovomis kainuoja maždaug \$32-\$39, tai yra po \$13 asmeniui dienai.

5. Reikia didesnių klubo pastangų paremti savo sportininkus, sukeliant lėšų kelionės išlaidoms.

6. Reikia būtinai sutvarkyti sportines uniformas, nes per sporto šventę Čikagoje dauguma komandų atrodė liūdnei. III PLS žaidynės ir Australijos lietuvių dienos bus didžiausias ir iškilmingiausias renginys jų įsikūrimo. Tvarkingos uniformos ir tinkama reprezentacija yra būtina ŠALFASS garsams.

Netrukus gausite smulkia informaciją su skrydžio numeriu, laiku, mokesčių sąlygomis ir pan. Visą tai baigia ruošti American Travel Service Bureau. Skrydimų dienos lieka tos pačios, ką žinote iš pranešimo nr. 3.

Pajudėkime ir padarykime, kas reikia ir prašome nedelsti!
Vyt. Grybauskas

"VYČIO" ŽINIOS

"Vyčio" krepšininkai ŠALFASS žaidynėse gegužės 15 d. Čikagoje dalyvavo su dviem vyrų krepšinio komandom. Vyrų A komandą sudarė: Jonas ir Rimas Karpiai, Pranas Rogailius, Aleksas Jarusevičius, Ričardas Duliūnas, Linas Ažubalis, Jonas Barckauskas bei treneris Kestutis Simonaitis. Pirmosios rungtynės su Čikagos "Nerimi" nebuvo sunkios. "Vyčio" patirtis bei energija atsispindėjo rungtynių pasekmėje 79:40 "Vyčio" naudai. Sekančiose rungtynėse vytičiams teko kietas rėšutas – žaidynių favoritais ir praeitų metų žaidynių nugalėtojas Niujorko komanda "LAK". Pirmose žaidimo

minutėse abi komandos bandė įgauti persvarą, tačiau pamažu vis ryškėjo "Vyčio" didesnis noras laimėti ir didelių pastangų dėka, vis didinančiomis įmetimų skirtumais, laimėjo rungtynes net 17 taškų skirtumu 78:61. Trečiąsias rungtynes teko žaisti su Detroito "Kovu", kita be pralaimėjimų komanda. Žaidimas buvo labai atkaklus, permainingas iki pat galo. Gaila, kad, likus 5 sekundėms, vytičiams nepavyko įmesti sviedinį į krepšį. Pralaimėjimas 3 taškų skirtumu 93:96 buvo tikrai skaudus, nors, patekus į pusbaigimo grupę, buvo dar viena galimybė kopti aukštyn. Pusbaigimo rungtynės suvedė vytičius su Čikagos "Lituanika", kurioje gražiai derinosi veteranų patirtis ir jaunimo neišsenkanti energija bei entuziazmas. Ir vėl labai įtemptose ir permainingose rungtynėse vytičiai pritrūko jėgų, valios ir galbūt laimės. Rungtynės pralaimėtos 57:64 pasekme.

Vytičiai vyko į žaidynes su dideliu užsidegimu. Jautė atsakomybę klubui, norėjo atkakliu darbu bei pastangomis atgauti ilgmetes "Vyčio" krepšinių pergalis tradicijas. Kartu tai buvo praktika, besirušiantis vykti į 3-sias pasaulio lietuvių sporto žaidynes Australijoje. Nors komandai nepavyko laimėti žaidynės, bet gražus pasirodymas davė vytičiams moralinę teisę vykti į pasaulio lietuvių žaidynes. Tam mes žadame dar atkakliau ruoštis, nes tik išlieję daug prakaito treniruotėse, galime tikėtis pergalių žiaugsmo!

Ričardas Duliūnas

Vyrų B komanda dalyvavo Čikagos žaidynėse. Komandą sudarė: E. Stravinskas, A. Slapsys, P. Tutyls, E. ir R. Stanuliai, E. Nacevičius, V. Kairys, A. Balsys. Neturint aukštaūgio vidurio puolėjo, komandai pritrūko gero ramsčio, teko pralaimėti abėjas rungtynes: Cicero "Atėčiai" 28:59 ir Čikagos "Lituanikos II" – 31:63.

Krepšinio treniruotes Priskelimo salėje yra užbaigtos. Tėvams pranciškonams nuosirdžiai dėkojame už leidimą pasinaudoti sale.

Krepšinio stovykla ir šiais metais vyks Tėvų pranciškonų stovyklavietėje N. Wasagoje rugpjūčio 14-21 d. Pareiškimus prašome siųsti sekančiu adresu: "Vytiš", Basketball Camp, 162 Rusholme Rd. Toronto, Ont. M6H 2Y7.

Kelionės išlaidoms į Australiją padengti "Vyčio" klubas renka aukas. Jau yra gautos leidimas ir aukotojai galės gauti kvitus pajamų mokesčio sumažinimui. "Vytiš" taip pat pagamins ir platina vyriškus ir vaikiškus marškinukus su klubo ženkluku. Golfo marškinukai jau išparduoti, tačiau vėl užsakytą naujų. Kas norėtų įsigyti tokius marškinukus, prašomi kreip-

tis pas klubo pirmininką R. Sondą tel. 769-0671.

Kelionė į Australiją III-sias PLS žaidynes gruodžio 20 – sausio 4 d.d. "Quantas" lėktuvais kainuoja \$1.875 kanadiškais. "Vyčio" tikslas yra gauti bilietą žemiausia kaina – \$1.373.75. Vyktančiųjų yra jau užsiregistravę 20. Visi yra prašomi iki liepos 1 d. įmokėti \$500 užstatą.

Klubas užsakė 23 raudonus golfo marškinėlius, 50 žalių "T-shirts", 40 žalių vaikiškų baltinukų ir klubo ženklukų. Golfo marškinėliai (po \$20.00) išparduoti. \$10 kainuojančius baltinukus dar platiname. Vėl užsakėme 75 golfo marškinėlius, kuriuos pardavinėsime po \$25. A.S.

GOLFO ŽINIOS

Springwater golfo aikštėje, kuri randasi netoli nuo Stayner ir Wasagos, birželio 4 d. dalyvavo 34 lietuviai golfininkai. Aikštė daug kam buvo nežinoma, todėl kai kurie rezultatai buvo gana aukšti. Geriausiai, jau antrą turnyrą iš eilės, sulaukė K. Eimantas su 76, V. Šimkus 77, R. Šimkus 80, A. Stauskas 82, M. Ignatavičius 85, R. Strimaitis 86, J. Danaitis 89, L. Chomyc, D. Laurinavičius, D. Marjosiūš, B. Sergautis, Al. Simanavičius, P. Stauskas ir H. Stepaits 90. Su išlyginamais smūgiais rezultatai buvo tokie: V. Šimkus 60, D. Marjosiūš 65, K. Eimantas 66, B. Sergautis 67, V. Vaitkevičius 68, M. Ignatavičius, J. Danaitis, L. Chomyc ir H. Stepaits po 70, R. Šimkus 72, V. Pulksys, Al. Kuolas ir A. Stauskas po 73. Moterų grupę geriausiai žaidė G. Stauskienė, laimėdama pirmą vietą su 97 smūgiais, I. Kymantienė 99 ir J. Ignatavičienė 106. Su išlyginamais smūgiais G. Stauskienė 61, J. Ignatavičienė 71 ir I. Kymantienė 79. Po kiekvieno turnyro yra skiriamos premijos už pirmas tris vietas įvairiose kategorijose. Premijas gauna ir už arčiausiai pirmus sviedinukus prie anksto pasirinktų vėliavėlių. Ši kartą tokios premijos teko K. Eimantui, D. Laurinavičiui, Al. Simanavičiui ir V. Vaitkevičiui. Premiją loterijos būdu laimėjo D. Laurinavičius, o už augščiausią viešos skyelės rezultata gavo L. Grybas. Klubas dėkoja Margis Drug Store krautuvi už vertingą dovaną. Sekantis turnyras šį sekmadienį, 11 v.r., Camp Borden Circlel Pines aikštėje, o po to, birželio 25 d., 11 v.r., Golf Haven aikštėje. G.

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniška įrša
knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416)762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS, B.C.L., LL.B., M.B.A.

Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje
advokatų Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney.
Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents

Toronto: Suite 209, 3416 Dundas St.W. Mississauga: Suite 200, Plaza One,
Toronto, Ontario M6S 2S1 2000 Argenta Road, Mississauga,
Ontario, L5N 1P7, 821-8522 TELEX: 06-960168

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. įstaigos (416)763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Auko kasyklų analizuotojas
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

RE/MAX west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE
IN THE
WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių
reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

TORONTONT

Anapilio žinios

— Ryšium su Toronte įvykusių IV pasaulio lietuvių kultūros kongresu, praėjusį sekmadienį 10.30 v.r. mūsų šventovėje buvo ekumeninės pamaldos, kurioms vadovavo vysk. P. Baltakis, OFM, o pamokslą sakė ev. kun. P. Dilys. Su kitais kunigais Mišias koncelebravo ir svečiai iš Lietuvos — Raudonės klebonas kun. Algirdas Kildušis. Pamaldų metu giedojo sol. M. Bizinkauskaitė, sol. S. Žiemelytė ir sol. R. Strimaitis, o juos vargonais palydėjo muz. J. Govedas.

— Lietuviškosios sielovados simpoziumas ir vysk. P. Baltakio, OFM, sielovados tarybos steigimo posėdis bus liepos 1-2 dienomis Prisikėlimo parapijos parodų salėje. Visi kviečiami dalyvauti.

— Šeštadienį, birželio 25, susitikė Kazimieras Paznėkas su Irena Sankauskaite.

— Kanados lietuvių muziejaus statyba sparčiai žengia pirmyn. Ir toliau statybai telkiami pinigai. Aukojantieji \$1,000 ar daugiau bus įrašomi muziejaus rėmėjų lentoje. Aukojantieji \$5,000 ar daugiau bus įrašomi muziejaus mecenatų lentoje. Statyba kainuos virš milijono dolerių. Iki šiol statybai jau surinkta \$108,659.59.

— Aukų Kanados lietuvių muziejaus statybai: \$200 — J. O. Azubaliai (a.a. kun. P. Azubalo atminimui); parapijos skoloms numokėti: \$100 — K. Lukošius.

— Mišios, liepos 3, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Vincą Žakevičių, 11.00 v.r. už parapiją. Wasagoje — 10.00 v.r. už Antaną Gružinską, 11.00 už a.a. Petrą Babecką.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 350 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: R. Kvilytė, R. Matiušaitė, gyd. D. Jasdauskienė visi iš Vilniaus, Linas ir Rimantas Jankūnai iš Kauno, Antanina Lukoševičienė iš Marijampolės, Julija Švabaitė-Gylienė, dail. Magdalena Stankūnienė iš Čikagos, Julius Miciūdas, Sofija Bagdonavičiūtė iš Argentinos, Dora Mašalaitė-Schneider iš Zuriko, Šveicarijos, D. Liaušėdas iš Frankfurt, V. Vokietijos, inž. Viktoras Ruokis, Vida Ruokytė iš Los Angeles, J. Dzenkaitis iš Glenale, Kalifornijos, Onutė ir Kęstutis Mikalai iš Niujorko, Albina ir Alfonsas Pilipavičiai, Alicija Salienė iš Juno Beach, Floridos, J. Muliušis, Julija ir Rimvydas Čepuliai iš Klivlando, Loretta Jaitis iš Vankuverio, Ann ir Juozas Šikauškaitė, Bertha Balseytė-McKee, Francis Žižūnas-Engel iš Montrelio, Kastytis ir Iria Lukošiai iš Langton, Ont., Julija ir Ričardas Rimai iš Colgan, Ont.

— A. a. Jono Prisičekonkos atminimui lietuvių slaugos namams aukėjo: \$50 — J. Jurkienė iš Detroito; \$40 — G. Valiulienė iš Čikagos; \$20 — B. K. Vilčiauskai iš Otavos, p. Rimienė iš Čikagos. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. 8711, Prisikėlimo parapijos kooperatyve sąsk. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. 4259. Viso fondų yra \$72,017.42.

— Socialinių reikalų darbuotoja Rima Gustainytė išvyksta atostogų nuo liepos 23 iki rugpjūčio 5 d. Po atostogų ji vėl dirbs sekančiai: "Vilnius" namuose liepos 8, pirmadienį, nuo 9 v.r. iki 12 v. ir liepos 9, antradienį, Lietuvių namuose 9 v.r. — 12 v.

— LN valdyba nuširdžiai dėkoja V. Dauginiui ir P. Pargauskui už paaukotas lietuviškas knygas LN bibliotekai.

— LN gegužinė, rengiama LN vyrų būrelio ir "Atžalyno", įvyks Clairville Conservation vietovėje, sekmadienį, 12 v., autobusas nuo LN 1.30 v.p.p. Registruotis LN raštinėje.

TORONTO LIETUVIŲ VAIKŲ NAMAI ieško darželio mokytojos. Suinteresuoti prašomi skambinti tel. 534-5773.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė verslo 769-3300 namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

**Ne tik namai,
bet ir jūsų ateitis**

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šios savaitės penktadienis — mėnesio pirmasis (ligoniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus). 7 v.v. — Šventoji valanda ir Mišios. Prieš Mišias klausoma išpažinčių. Šis šeštadienis — mėnesio pirmasis. Mišios ir Rožinio maldos — 11 v.r.; pensininkų namuose "Vilnius" Mišios — 5 v.p.p.

— Pakrikštyti: Amelija-Katharine, Viktoro ir Phyllis Rupšų dukrelė; Adomas, Angelės (Karauskaitės) ir Edvardo Benečių sūnus.

— Sekmadienio vakarinės Mišios, kurios buvo laikomos 7 v.v., pradedant liepos 3 d. bus laikomos 8.30 v.v. Taip darome, kad žmonės, kurie neturi progos išklausyti Mišių savo vasarvietėse, galėtų atlikti sekmadienio Mišių pareigą sugrįžę į Torontą.

— Maldininkų kelionė į Midlando šventovę, kuri vyks rugpjūčio mėn. 7 d. (Mišios 3 v.p.p.) autobusai jau užsakyti ir registruotis galima parapijos raštinėje. Autobusai išvažiuoja nuo parapijos 12.00 v.

— Parapijai aukėjo: \$200 — L. Dyer; \$100 — V. Skirgaila, dr. A. ir V. Lukai, N. Preibienė, J. B. Tamulionaitė; \$50 — I. M. Ehlers, P. A. Grigai, V. O. Marcinkevičiai, V. Rupšys; stovyklavietei "Kretinga": \$65 — E. Girdauskas; klierikų fondui: \$2,000 — St. Povilenskis.

— Mišios liepos 3, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Juzę Rakauskienę, 9.20 v.r. — už a.a. Vladą Stočkų, 10.15 v.r. — už a.a. Oną Rakauskaitę, už a.a. Stasę Viskontienę, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 8.30 v.v. — už Bacevičių šeimos mirusius.

Išganytojo parapijos žinios

— Mūsų šventovėje liepos 3 d. pamaldų nebus. Tą dieną ryšium su VIII laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių švente pamaldos lietuviams evangelikams bus laikomos Hamiltone, Ont., Christ Ev. Lutheran Latvian Church, 18 Victoria Ave. S., 10 v.r. Dalyvaus Išganytojo parapijos choras. Kviečiame visus lietuvių evangelikus pamaldose Hamiltone dalyvauti.

— Liepos 10 d., 9.45 v.r. pamaldos Išganytojo parapijoje Toronte.

— Pranešame kad nuo liepos 1, 1988 m. iki birželio 30, 1989 m. Toronte pamaldos prasidės 9.45 v.r.

Toronto lietuvių namų vyrų būrelis rugpjūčio 6-14 d.d. Tėvų pranciškonų vasarvietėje ruošia poilsio stovyklą. Bus gera progą fiziškai ir dvasiškai atsigaivinti. Į stovyklą atvyksta žymus žurnalistas Vilijus Brazauskas iš Floridos. Jis stovykloje skaitys tris paskaitas: "Kas ir kuria linkme suks tarptautinės politikos ratus", "OSI — ilgoji KGB ranka", "Atidarykime antrą frontą išeivijoje". Taip pat žinomas buriuotojas Bronius Stundžia skaitys paskaitą "Didžiųjų ežerų teršimas". Šios paskaitos bus skaitomos 8, 9, 10 ir 11 d.d., 7 v.v. Visi apylinkės vasarotojai prašomi atsilankyti ir kartu su stovyklautojais pagvildinti šias aktualias mintis. Prašome sekti skelbimus. V.S.

Parkdale-High Parko parlamento narys Andrew Witer ryšium su sibirinių trėmimų minėjimu birželio 14 d. kalbėjo Kanados parlamente. 1941 m. birželio 14 d. Sovietų Sąjunga Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje pradėjo masinius trėmimus. Per vieną naktį 60.000 vyrų, moterų ir vaikų buvo ištraukti iš namų, suvaryti į gyvulinius vagonus ir ištremti į Sibirą. Ilgoje kelionėje daug mirė. Likusieji gyvi buvo pasiūti į sunkiųjų darbų stovyklas, kur sąlygos buvo labai primityvios, baisos ir nežmoniškos. Sekė ir kiti išvežimai. Vienas išvežimų tikslų buvo surusinti Baltijos kraštus. Anksčiau, 1932-33 metais, milijonai ukrainiečių buvo išmarinti badu. Prisimindami šiuos sovietų tautžudystės veiksmus, baltiečiai ir ukrainiečiai mini visame pasaulyje savo tautų pačius tragiškiausius įvykius ir kartu įspėja, kad reikia budėti, ginant laisvės, demokratijos ir pagrindinius žmogaus teisių principus.

REIKALINGAS ASMUO, kuris sukurtų prižiūrėti seną. Butas nemokamai. Skambinti vakarais tel. 767-4736 Toronte.

Toronto Maironio mokyklos mokiniai su savo auklėtojais svečiuose pas dailininkus ANTANĄ ir ANASTAZIJĄ TAMOŠAICIUS

LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRO PRANEŠIMU birželio 25 d. Gedimino aikštėje Vilniuje demonstravo 60,000 žmonių paremti birželio 3 d. įsisteigusiai lietuvių intelektualų organizacijai, kuri vadinas Lietuvos pertvarkymo sąjūdis. Paskutiniu laiku sąjūdis išleido pasiūlymus, reikalaujančius didesnės ekonominės, kultūrinės ir valstybinės autonomijos. Demonstracijoje Centro komiteto sekretorius A. Brazauskas paskelbė Lietuvos pertvarkymo sąjūdžio platformą: siekti suvereninės Lietuvos, lietuvių kaip oficialios kalbos respublikoje. Dalyvavo ir Vilniaus partijos komiteto sekretorius K. Zaleckis, ir Komunistų jaunimo lygos pirmasis sekretorius Masaitis. Demonstrantai reikalavė, kad iš Centro komiteto būtų pašalintas antrasis sekretorius rusas Nikolai Mitkin. Tarp kalbėjusių buvo Lietuvos pertvarkymo sąjūdžio narys rašytojas V. Petkevičius, kuris reikalavo, kad būtų paleistas sąžinės kalnys poetas G. Iešmantas, kuris serga džiova. Rašytojas reikalavo, kad būtų įteistas Lietuvos himnas. Dar kalbėjo naujos organizacijos nariai muzikologas V. Landsbergis ir ekonomistė K. Prunskienė. Demonstrantai nešė šimtus trispalvių vėliavėlių ir jomis mosikavo. Demonstracijos užtruko tris valandas.

Laisvės kovotojas Povilas Pečiulius telefonu papildomai pranešė, kad yra reikalaujama gražinti į viešą gyvenimą visus tautinius ir valstybinius lietuvių ženklus; lietuvių kalba turėtų būti oficialioji Lietuvos kalba; kad prekyba su užsieniu, maito, kredito ir kiti ekonominiai reikalai būtų tvarkomi lietuvių. Reikalaujama suvereninės Lietuvos ryšyje su Sov. Sąjunga. Taip pat ruošiamasi išleisti necenzūruotą leidinį, finansuojamą asmeninėmis aukomis.

A. a. Petro Lukošiaus atminimui M. Borusienė ir Jonas, Aleksandra Leščiai "Tėviškos žiburiai" aukėjo \$15.00.

Buvęs torontietis E. Smilgis savo laisše redakcijai rašo: "Isikūreme Vankuverio priemiestyje Richmond. Vasarą neturime kaitros, o žiemą — šalčių. Pasiilgome lietuvių visuomenės, mūsų parapijos (Lietuvos kankinių, RED.). Vankuverio lietuvių visuomenė maža — apie 60 asmenų atsilanko į svarbiausias lietuvių iškilmes. Mus aplankė vyskupas Paulius Baltakis, OFM, gražiai nušvietė krikščionybės įvedimą Lietuvoje prieš 600 metų. Lankė mus ir mūsų namuose".

Prie laiško p. p. Smilgiai pridėjo "TŽ" \$50 auką, už kurią nuosirdžiai dėkojame.

Pasaulio lietuvių IV kultūros kongresas prasidėjo birželio 24, penktadienį, 3.30 v.p.p. Toronte dailės parodos atidarymu, o vakare 8 v. įvyko literatūros vakaras. Birželio 25, šeštadienio rytą buvo oficialus kongreso atidarymas. Invokaciją sukalbėjo vysk. P. Baltakis, OFM, Toronto vyrų choras "Aras", vadovaujamas muz. V. Verikaitio ir akompanuojamas muz. J. Govedo, sugiedojo Kanados ir Lietuvos himnus bei padainavo apie 10 dainų. Atidarymo žodį tarė PLB kultūros komisijos pirm. M. Lenkauskienė. Dr. K. Girnius skaitė paskaitą "Išipareigojimas tiesai". Po to buvo trejos svarstybos: "Seima — lietuviškumo stiprybė", "Lietuvos kūrybinis žodis", "Kokio lygio teatras išeivijoje". Vakare Los Angeles dramos sambūris suvaidino V. Mykoliaičio-Putino "Valdovą". Birželio 26, sekmadienio rytą Lietuvos kankinių šventovėje Anapilyje vyko ekumeninės pamaldos. Mišias atnaušo vysk. P. Baltakis, OFM, su prel. Pr. Gaida, kun. A. Kuldašiu, Raudonės parapijos klebonu iš Lietuvos ir daugeliu kitų kunigų. Pamokslą sakė ev. kun. P. Dilys. Anapilio salėje vėl buvo trejos svarstybos: "Religinė reikšmė tautiniam išlikimui", "Lietuvos dailės pokarinė padėtis", "Išėjimas lietuvių muzikinę kultūrą". Vakare — koncertas, kurį atliko Klivlando Dievo Motinos parapijos choras, Toronto lietuvių dainos ansamblis "Volungė", pianistai ir solistai. Birželio 27, pirmadienį, svarstyta: "Spauda ir radijas mūsų kultūriname gyvenime", "Kalba, katedra, vertybių išlaikymas", "Tautodailė — sodžiaus dailė", "Išėjimas ir tautos kūrybos sankryžoje". Vakare kongresas baigtas pokyliu Prisikėlimo parapijoje. Plačiau apie kultūros kongreso renginius ir svarstybas bus kitame numeryje.

Vasario 16 gimnazijai paaukėjo: \$3,000 — Kanados lietuvių fondas, kredito kooperatyvas "Parama"; \$200 — St. Catharines tautinių šokių grupės "Nemunas" likvidacinė komisija. Dėkojame vienintelės išeivijos lietuvių gimnazijos rėmėjams ir laukiamė aukų iš visų lietuvių pačiai gimnazijai bei apdegusios pilies — gimnazijos dalies atstatymui. Aukos siųsti per Kanados Lietuvių Bendruomenę šiuo adresu: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, per kredito kooperatyvą "Parama" arba Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvą.

L. Tamošauskas, KLB švietimo komisijos narys

• Užsakykite "Tėviškos žiburiai" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.

Praeitame "Tėviškos žiburių" numeryje pirmame puslapyje buvo atspausdintas 2000 skaičius. Kai kam galėjo būti neaišku, ką jis turėjo reikšti. Tai buvo suaktuvinis 2000-sis laikraščio numeris.

Lietuvos pasiuntinybė Vašingtone pranešė, kad birželio 18 d. Lietuvos atstovą St. Lozoraitį, jn. aplankė gen. J. Libront, egzilinės lenkų vyriausybės įgaliotas palaikyti ryšius su lietuviiais. Lietuvos atstovas jam paaiškino, kad pagerinti santykius su kaimynais lenkais esminė sąlyga yra jų nusistatymas Vilniaus miesto ir krašto klausimu. Gen. J. Libront pareiškė, kad jis gerai suprantas lietuvių pozicijas.

"The Toronto Sun" birželio 19 d. sekmadienio laidoje laikraščio nuolatinė korespondentė Genya Intrator rašo apie kalinį kun. Sigitą Tamkevičių. Įdėta ir kunigo nuotrauka. Grupė 32 JAV senatorių pasiuntė Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministeriui Shevarnadze laišką, kuriame reikalauja paleisti kun. S. Tamkevičių, nutestą kalėti septynerius metus. Jis buvo pagrindinis katalikų teisėms ginti komiteto organizatorius ir kalbėtojas prieš tikinčiųjų persekiojimą Lietuvoje. 1983 m. apkaltintas prieš sovietinę veiklą, įskaitant ir kalėdinį parengimą parapijos jaunimui. Jis buvo du kartus iš darbo stovyklos atvežtas į Vilnių ir verstas pasirašyti, kad nusikaltęs. Atsisakius, vėl pasiūstas į Mordovijos kalinių stovyklą. KLB kronika išspausdino kun. S. Tamkevičiaus laiškus, kur jis rašo: "Rašau pirmąjį laišką iš Mordovijos. Dėkoju Dievui už viską, ypač už išorinius nepatogumus, kurie mane moko labiau įvertinti vidinę savo laisvę. Aš esu įsitikinęs, kad visur ir visada galima gyventi pilną gyvenimą ir būti naudingu kitiems. Jei Dievas mane siuntė į šią stovyklą, mes turime suprasti, kad mano gyvenimas čia yra labiau reikalingas ir svarbesnis Bažnyčiai, negu mano laisvė. Aš turiu galimybę ką nors paauguti Dievui. Išorinė laisvė, kuri taip žmonių branginama, nėra pati didžiausia vertybė. Vertė vidinės laisvės yra didesnė ir jos niekas negali atimti." Ragina rašyti laiškus šiuo adresu: 618810 Permskaya obl. Chusoskoj r-n, St. Vsesvarskaya uchr. VS-389-35, USSR. Korespondentė ragina taip pat rašyti ministeriui pirmininkui ir parlamentarams ir tuo būdu įsijungti į JAV senatorių reikalavimą paleisti kun. Sigitą Tamkevičių. JA

PARDUODU TINKAMUS naudojimui Lietuvoj japonų gamybos "video" magnetofonus. Kreiptis tel. (416) 385-3453 po 6 v.v., Hamiltone.

MONTREALQUE

Pirmųjų masinių trėmimų į Sibirą minėjimą suruošė Kanados baltiečių federacijos Montrealio skyrius birželio 14 d. Dominion Sq. Visų trijų tautų atstovai padėjo bendrą vainiką prie Kanados žuvusių karių paminklo.

Šalia Kanados, Kvebeko, baltiečių dar buvo vengrų, lenkų "Solidarumo" ir lietuvių KM šaulių kuopos vėliavos. Minėjimą ilgesne kalba pradėjo Baltiečių federacijos Montrealio skyriaus pirm. Peter Moldre ir pakvietė pagrindinį kalbėtoją Royal Orr, Alliance of Quebec pirmininką. Pastarasis pabrėžė, kad tie trėmimai rodo, kas atsitinka, kai valstybės nepaiso pagrindinių žmogaus teisių. Vengras kalbėtojas pareiškė užuojautą ir priminė bendrą Rytų Europos tautų likimą.

Ekumeninėms pamaldoms visi dalyviai persikėlė į čia pat esančią Pasaulio Karalienės Marijos katedrą. Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Stasys Šileika pradėjo pamaldas bendru pasveikinimu anglų kalba. Montrelio lietuvių vyrų oktetas, vadovaujamas Mme M. Roch, pagiedojo J. Gruodžio "Tėvų mūsų" ir G. Palestrini "Jesu, Rex admirabilis". Po kun. S. Šileikos maldos sugiedotas Lietuvos himnas.

Latvių Janis Terands, jn. vargonais pagrojo porą dainų. Kun. G. Huns, latvių ev.-liuteronų Trejybės parapijos klebonas, sukalbėjo latviškai maldą, po kurios buvo sugiedotas Latvijos himnas.

Ilgesnį pamokslą anglų kalba pasakė kun. H. Laaneots, šv. Jono estų ev.-liuteronų parapijos klebonas. Estų mišrus choras, vadovaujamas O. Avarmaa, pasirodė su A. Topman "Re-

quiem" ir E. Vork estiška giesmę. Vargonais pritarė K. J. Raudsepp. Po kun. H. Laaneots estiškos maldos ir Estijos himno sekė to paties kunigo suteiktas palaiminimas. Minėjimas baigtas "O Canada".

Girdėti balsų, kad gal reikėtų keisti šių minėjimų pobūdį, nes dalyvių skaičius kiekvienais metais vis mažėja.

A. a. Albina Lukoševičienė (Gri-gaitė), 43 m. amžiaus, mirė birželio 12 d. Pašarvota AV šventovėje birželio 14 d. ir tą vakarą buvo sukalbėtas Rožinis. Po Rožinio parapijos choras, vedamas muz. Aleksandro Stankevičiaus, sugiedojo "Libera". Sekantį rytą birželio 15 d. vysk. Paulius Baltakis, OFM, asistuojamas kun. Jono Kubiliaus ir kun. Juozo Aranausko, laikė Mišias ir pasakė pamokslą. Šv. Rašto ištraukas skaitė seselė Eugenija iš Putnamo. Mišių metu giedojo "Pavasario" mergaičių choras, vedovaujamas muz. A. Stankevičiaus. Velionė palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Šventovė buvo pilna dalyvių per Rožinį ir per pamaldas. Liūdi velionės vyras, dvi dukros, tėvai, sesuo, brolis ir plati giminė.

A. a. Marcelė Jokubaitienė (Strimaitytė), 94 m. amžiaus, mirė birželio 13 d. Mišias AV šventovėje birželio 15 d. vakare laikė klebonas kun. J. Aranauskas. Šv. Rašto skaitymus atliko velionės dukraitė Irena Satkauskienė. Mišių metu giedojo AV parapijos choras, vadovaujamas muz. A. Stankevičiaus. Velionė palaidota birželio 16 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, Ont., Nuliūdime liko dvi dukters, trys sūnūs, aštuoni vaikaičiai, septyni provaikaičiai ir kiti giminės. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$23,000,000 REZERVAS - virš \$750,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	9 1/4%	Taupymo - special.	5 1/4%
Term. indėlius:		Taupymo - su gyv. dr.	5 %
1 metų	8 1/2%	Taupymo - kasdienes	4 3/4%
180 d. - 364 d.	7 1/2%	Einaimos sąsk.	4 1/2%
120 d. - 179 d.	7 1/4%	RRIF - RRSP - term.	9 1/2%
60 d. - 119 d.	7 %	RRIF - RRSP - taup.	6 %
30 d. - 59 d.	6 3/4%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 10 3/4%, asmenines - nuo 11 1/2%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve 3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	—
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00
Pentadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

REIKALINGA MOTERIS prižiūrėti 8 mėn. mergaitę ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 8.15 v. iki 5.30 v.v. Bloor ir Keele rajone. Skambinti vakarais tel. 537-1045 Toronte.

JIEŠKAU PIRKTI senesnį vartotą gerame stovyje automobilį 4-6 cilindrių. Skambinti vakarais tel. 252-2722 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliu, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

ATLIEKAM visus namų remonto darbus - vandentiekio, šildymo ir kt. Skambinti K. Cibas 534-3882 arba J. Zaleskis 663-2125 Toronte.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker

38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A., pirkimo ir pardavimo atstovę. Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 445-5640, namų tel. (705) 429-6428.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

